*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*
Якуб Колас

№ 52 (174)
Аўторак, 25 сакавіка 1997 г.
Выдаецца на беларускай і рускай мовах
Кошт: у кіёсках і крамах — 2000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

Сонца	Усход	Заход
Віцебск	5.50	18.22
Магілёў	5.50	18.20
Гомель	5.48	18.17
Мінск	6.01	18.31
Гродна	6.16	18.46
Брэст	6.17	18.46

Накануне

Несмотря на общую границу, проблемы у Беларуси и Латвии разные

Ожидается, что 26 марта в Минск прибывает с двухдневным визитом правительственная делегация Латвии во главе с госсекретарем Министерства иностранных дел Марисом Риекстиньшем.

Судя по всему, основным вопросом на переговорах латвийских официальных лиц с нашими будет вопрос о делимитации и демаркации государственной границы между Латвией и Беларусью. Как известно, еще в феврале 1994 года премьер-министры двух стран подписали договор о делимитации и демаркации общей границы, но этот процесс до сих пор так и не начался. Латвия же заинтересована в том, чтобы он как можно быстрее завершился, так как упорядочение границ — это одно из требований Евросоюза, куда наша северная соседка стремится попасть в ближайшее время.

12 марта в Латвии состоялось правительственное заседание, на котором как раз одним из главных был вышеупомянутый вопрос. По той информации, которую мы имеем, латыши готовы при любом раскладе, даже в одностороннем порядке, приступить к демаркации восточной границы, которую они теперь, учитывая интеграционные игры Беларуси и России, склонны рассматривать как единый восточный рубеж.

Кроме того, в ходе белорусско-латвийских консультаций, несомненно, будут обсуждаться проблемы нелегальной миграции, переселения этнических латышей из Беларуси в Латвию и соответственно белорусов из Латвии в Беларусь.

На сегодняшний день в стадии подготовки находится около десятка совместных соглашений, которые требуют немало уточнений. Одним из первых будет готов к подписанию, видимо, договор о защите взаимных инвестиций. Вообще же, в отличие от белорусов, которые предлагают подписать договор о "дружбе и сотрудничестве", латыши руководствуются чисто экономическими соображениями, предлагая к рассмотрению соглашения о транспорте, перекачке нефти с белорусских заводов через Вентспилский порт, о взаимном признании сертификатов, упрощении транзита, о таможенном сотрудничестве.

Отдельно, как и следовало ожидать, будут стоять вопросы государственной безопасности и многостороннего сотрудничества. Идея создания союза Беларуси и России вызывает неподдельную заинтересованность и опасения не только у Латвии, но и у других близлежащих государств. Так что, видимо, латыши потребуют от белорусов объяснений и по поводу идеи возврата российских военных баз на территорию нашей республики, и по поводу заявлений о намерениях создать ось Минск—Москва—Пекин. Все эти вопросы возникают не из праздного любопытства, не исключено, что, вступив в Североатлантический альянс, Латвия станет форпостом НАТО на границе очередного противостояния между Востоком и Западом.

Игорь ЧЕРТКОВ.

СТАРЫЕ ПЕСНИ О ГЛАВНОМ

На минушей неделе Беларусь вновь оказалась в центре международного скандала: в Минск не впустили исполнительного директора Белорусского фонда Сороса Питера Берна. Питер был человеком безобидным, но любознательным, не любил белорусское пиво и президента, но очень любил демократию и массовые мероприятия. Это его и погубило. Американского гражданина продержали около суток в таможенной зоне аэропорта, не допустив к нему даже работников консульского отдела посольства США. А потом выслали в Европу.

Обращение с г-ном Берном было ничем не оправданным. За последний год БФС передал на развитие науки, культуры, образования около шести миллионов долларов. В том числе 100 тысяч было вложено в создание специализированной Международной юридической библиотеки, чтобы белорусские судьи могли повышать свою квалификацию, используя новейший международный опыт. Как говорится, не в коня корм.

Говорят, что на лице Питера в момент интернирования телекамеры запечатлели искреннее недоумение: они, американцы, уже отвыкли от подобного безобразного обращения со свободными людьми. Вряд ли ему хотелось петь, но если в голове что-то и звучало, то, вероятно, в этом роде.

КУПИТЕ БУБЛИКИ!

(Песня времен гражданской войны)
Аранжировка А.Лукавого

Купите бублики, горячие бублики,
Гоните рублики, коль "баксов" нет!
А у республики, родной республики,
Нет даже рубликов, трещит бюджет.
Прогнали Питера, мальчонку в свитере,
За то, что деньги он давал "не тем".
Благотворители, такое — видели?!
Теперь увидели — а, дядя Сэм?
Мильоны лишние теперь не вышлют нам,
И вместо доллара для нас дыра.

А мы-то гордые, почти что лорды мы,
С счастливой мордою кричим: "Ура!
Ура правительству! По месту жительства
Был выслан главный враг! А кто затем?
И будут рублики в родной республике:
Прикажет "папенька" — и хватит всем!"
Но что-то публика не хочет бубликов,
Хоть наших бубликов хватило б всем.
Купите бублики! Ах, нету рубликов?
Так, значит, бублики сама я съем!

Беларуская служба радыё "Свабода" на днях перадала: "Сённяшняе падаўленне дэмакратыі на Беларусі — гэта не ўнутрыбеларуская справа, як намагаюцца прадставіць уладныя структуры краіны, а справа агульнаеўрапейскай увагі. Нельга гаварыць пра сапраўдную, дэмакратычную Еўропу, калі ў нейкай краіне так жорстка і так груба падаўляюцца правы чалавека. Вось чаму прыблізна месяц таму Беларусь са згоды і нават пры падтрымцы прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі наведала дэлегацыя Еўрапейскага Саюза на чале з Арые дэ Коста. Беларускі прэзідэнт быў упэўнены, што ягоная здольнасць пераконваць сваіх размоўцаў падзейнічае і тым разам. Здарылася, аднак, інакш.

Дэлегацыя правяла грунтоўнае вывучэнне палітычнай сітуацыі на Беларусі і падрыхтавала вельмі крытычную справаздачу, якую, аднак, у сувязі з асабістай просьбай Аляксандра Лукашэнкі вырашана было пакуль што не абнародаваць.

Беларуская рэдакцыя радыё "Свабода" з крыніцаў, якія мы пакуль што не можам назваць, атрымала пастанову Еўрапейскага Саюза ў справе Беларусі. Тэкстам яго мы і адкрываем нашую сённяшнюю праграму".

Далей па радыё "Свабода" прагучаў дакумент Рады Еўрапейскага Саюза. Мяркуем, ён зацікавіць і чытачоў "Народнай волі".

Рэзалюцыя (рэкамендацыі) Рады Еўрапейскага Саюза

Адносіны з Рэспублікай Беларусь на падставе справаздачы спецыяльнай аналітычнай місіі ЕС

1. Рада выказвае сваё задавальненні хуткай і эфектыўнай працай аналітычнай місіі ЕС у Беларусі і складае спецыяльную падзяку спадару Коста, які ўзначальваў місію.

2. На падставе справаздачы Рада:

разглядае добры прыём місіі ЕС беларускімі ўладамі ў якасці пазітыўнага знака, які сведчыць пра іх гатоўнасць весці з Еўрапейскім Саюзам канструктыўны дыялог;

лічыць слушнымі заключэнні аналітычнай місіі на Беларусі;

выказвае сваю сур'ёзную заклапочанасць цяперашняй канстытуцыйнай і палітычнай сітуацыяй на Беларусі, якая сур'ёзна шкодзіць перспектывам неабходных дэмакратычных і палітычных рэформаў.

3. У святле вышэйзгаданага Рада вызначае наступныя рамкі свайго агульнага падыходу да адносінаў паміж Еўрапейскім Саюзам і Беларуссю:

Еўрапейскі Саюз лічыць, што Канстытуцыя 1994 года застаецца адзіным легітымным вышэйшым юрыдычным дакументам Рэспублікі Беларусь, а парламент, абраны паводле гэтай Канстытуцыі, застаецца легітымным заканадаўчым органам.

Еўрапейскі Саюз не хоча ізаляваць Беларусь і выказвае сваю адданасць працэсу, у выніку якога Беларусь у будучыні можа адыгрываць значную ролю ў еўрапейскіх структурах. Аднак ЕС заяўляе, што ключ да гэтага працэсу знаходзіцца ў Беларусі. Еўрапейскі Саюз падкрэслівае, што павага да правоў чалавека — найважнейшы фактар, які будзе вызначаць агульны падыход ЕС у яго адносінах з Беларуссю.

4. Справаздача аналітычнай місіі адзначыла шэраг сур'ёзных недахопаў у канстытуцыйным і палітычным працэсах на Беларусі. На падставе рэкамендацый справаздачы аналітычнай місіі Еўрапейскі Саюз накіроўвае беларускім уладам наступныя рэкамендацыі:

Беларускія ўлады павінны гарантаваць, што:

а) будуць ажыццёўлены адпаведныя меры для захавання прынцыпу падзелу ўлады;

б) будзе наладжаны дыялог паміж прэзідэнцкай адміністрацыяй і прадстаўнікамі Вярхоўнага Савета дзеля дасягнення нацыянальнай згоды ў справе выпраўлення памылак і зацвярджэння новых канстытуцыйных асноваў дзяржавы адпаведна абраным сапраўды дэмакратычным парламентам;

в) сродкі масавай інфармацыі будуць карыстацца рэальнай свабодай, а дзяржаўныя радыё і тэлебачанне прадастаўляць свой эфір на роўных усім партыям.

Еўрапейскі Саюз заклікае Беларусь зрабіць свае прапановы ў справе ажыццяўлення гэтых мераў, што будзе садзейнічаць адбудове ўзаемаразумення паміж Беларуссю і ЕС.

5. Калі з боку Беларусі не будуць назірацца пераканаўчыя высілкі ў справе правядзення неабходных эканамічных і дэмакратычных рэформаў, то:

а) дзяржавы — члены ЕС не падтрымаюць кандыдатуру Беларусі ў члены Рады Еўропы;

б) Еўрапейскі Саюз устрымаецца ад заключэння з Беларуссю любых часовых пагадненняў, а таксама дагавораў аб партнёрстве і супрацоўніцтве;

в) двухбаковыя міністэрскія кантакты з Беларуссю будуць мець выбарачны характар;

г) усе праграмы тэхнічнай дапамогі Беларусі з боку Саюза ці яго асобных сяброў будуць перагледжаныя і будуць выконвацца толькі тады, калі яны непасрэдна садзейнічаюць працэсу рэформаў.

6. Еўрапейскі Саюз выкарыстае свой уплыў на міжнародныя фінансавыя інстытуты, каб тыя індывідуальна падыходзілі да новых крэдытных праектаў на Беларусі, строга ўлічваючы іх эканамічную вартасць.

7. Еўрапейскі Саюз гатовы прапанаваць Беларусі парады і кансультацыі, а таксама весці ўсеабдымны дыялог з беларускімі ўладамі і прадстаўнікамі апазіцыі, каб дапамагчы пачаць эканамічныя і палітычныя рэформы. У сувязі з гэтым Еўрапейскі Саюз са згоды АБСЕ і Рады Еўропы прапануе Беларусі экспертаў, якія змогуць дапамагчы ёй у падрыхтоўцы новага канстытуцыйнага і эканамічнага заканадаўства, а таксама кансультацыямі ў пытаннях свабоды сродкаў масавай інфармацыі.

8. Еўрапейскі Саюз гатовы да працягу дыялогу з прадстаўнікамі ўсіх палітычных сілаў Беларусі дзеля ажыццяўлення адной галоўнай мэты — ацэнкі ажыццяўлення рэформаў, рэкамендаваных аналітычнай місіяй.

9. Перш за ўсё місія ЕС у Мінску, узмоцненая экспертамі прэзідыума ЕС, будзе сачыць за працэсам рэфармавання. Гэта будуць рэгулярныя сустрэчы з беларускімі палітыкамі, у тым ліку і на самым высокім узроўні, а таксама з прадстаўнікамі ўстановаў і сродкаў масавай інфармацыі. ЕС разлічвае на поўнае супрацоўніцтва беларускіх уладаў у гэтым працэсе.

10. Рада Еўрасаюза будзе перыядычна даваць агульную ацэнку гэтаму працэсу на аснове інфармацыі, атрыманай ад вышэйзгаданых місій, а таксама ад АБСЕ і Рады Еўропы.

11. Рада Еўрасаюза на падставе ініцыятываў АБСЕ альбо Рады Еўропы ў далейшым абмяркуе пытанне, ці падключаць дадатковыя механізмы для пашырэння дыялогу і палітычных зменаў на Беларусі.

Памяти Анатолия Майсени

Под эгидой Национального центра стратегических инициатив "Восток—Запад" прошла Международная мемориальная конференция памяти Анатолия Майсени "Беларусь на рубеже веков и цивилизаций". Она состоялась благодаря поддержке и содействию Совета Европы и фонда Конрада Аденауэра. На конференции собрались известные политики, государственные и общественные деятели, представители неправительственных структур, фондов, международных организаций, масс-медиа, дипломаты России, Украины, Балтии, стран Западной, Центральной и Восточной Европы, те, кто знал Анатолия Майсеню, с кем он встречался на международных форумах, научных симпозиумах.

На этой конференции состоялась презентация посмертно изданной книги статей Анатолия Майсени "Страна несбывшихся надежд".

Анна СОУСЬ.

Совет безопасности Беларуси предупреждает журналистов...

На специальном брифинге 21 марта государственный секретарь Совета безопасности Беларуси Виктор Шейман сообщил, что СБ "принял решение, в котором предусмотрел ряд мер по защите информационного пространства Беларуси, вплоть до возможной перерегистрации отечественных средств массовой информации и переаккредитации иностранных корреспондентов".

При этом госсекретарь заявил, что власти Беларуси обеспокоены тем, что события общественно-политической жизни в стране и действия белорусского руководства "освещаются крайне необъективно" как в белорусских, так и в зарубежных масс-медиа.

Виктор Шейман подчеркнул, что "в Беларуси достаточно открытое информационное поле" для отечественных и иностранных средств массовой информации, однако он отказался отвечать на вопросы журналистов и покинул зал брифинга. Оставшийся с журналистами помощник президента Беларуси по вопросам внешней политики Урал Латыпов тоже отказался ответить на вопрос, какие именно средства массовой информации и каких стран обвиняются Советом безопасности в необъективности.

Агентство "Ю.С.Ньюс".

Канфлікт

Адукацыя – па-за палітыкай

"Адукацыя павінна быць скіравана на поўнае развіццё чалавечай асобы і на павелічэнне павагі да правоў чалавека і асноўных свабод", — гэтую цытату з Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека прыводзяць удзельнікі студэнцкага праваахоўнага клуба, які існуе пры Беларускім Хельсінкскім камітэце, у сваім звароце да кіраўнікоў навучальных установаў краіны.

Заява, як можна здагадацца, прынята ў сувязі з тым, што шмат студэнтаў, якія ўдзельнічаюць у палітычных акцыях гэтай вясны, падвяргаюцца ўціску і праследаванням. Часцяком адстойванне сваіх перакананняў каштуе маладым людзям не толькі дрэнных адзнак у залікоўках, але і нават месца ў навучальнай установе. Студэнты аказваюцца бяззбройнымі перад шматлікімі санкцыямі інстытуцкіх і універсітэцкіх кіраўнікоў, якім, як у былыя савецкія часы, даюць загад "зверху" разабрацца з мітынгоўшчыкамі. Таму ўдзельнікі праваахоўнага клуба не толькі нагадваюць кіраўнікам навучальных устаноў аб першаснасці правоў чалавека, але і патрабуюць прытрымлівацца законаў, звяртаюцца да іх сумлення, бо паламаць жыццё маладому чалавеку вельмі лёгка, а выхаваць сапраўднага патрыёта сваёй радзімы — у сілах далёка не кожнаму.

Максім НЯВІНСКІ.

Обращение

Президиума Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва к белорусскому народу и мировому сообществу

После конституционного переворота, совершенного президентом и его окружением под видом так называемого референдума, в республике стали царить беззаконие и произвол. С телеэкранов, по радио и со страниц президентских газет ежедневно обрушиваются потоки циничной лжи и дезинформации, прямых угроз и запугивания. Постоянно нарушаются права и свободы граждан. Силовые структуры и судебные инстанции развязали настоящую войну против своего народа. Всякие попытки выразить свое мнение, отличающееся от позиции властей, квалифицируются как правонарушения и жестоко подавляются. Все это свидетельствует о том, что А.Лукашенко развязал террор против народа Беларуси и своими декретами, которые являются по сути антиконституционными, возвел его в ранг государственной политики.

Произвол властей дошел до того, что правонарушениями стали считаться проведение и участие в мероприятиях, посвященных одному из главных государственных праздников — Дню Конституции.

14 марта, в то время когда шло торжественное собрание депутатов Верховного Совета 12-го и 13-го созывов вместе с представителями общественности, посвященное Дню Конституции, в центре Минска милицией были избиты и арестованы десятки молодых людей только за намерение выразить стремление интегрировать Беларусь в Европейский дом.

15 марта 1997 года, в День Конституции, около 15 тысяч граждан Беларуси вышли на мирную демонстрацию. Праздничные мероприятия возглавили депутаты Верховного Совета Республики Беларусь 12-го и 13-го созывов. И уже во время шествия и митинга органами милиции были задержаны свыше 40 человек.

16 марта начались массовые репрессии против организаторов и участников праздничных мероприятий. Возле их домов и квартир были установлены вооруженные милицейские засады с собаками. В квартиры многих участников шествия днем и ночью ломились сотрудники милиции, терроризируя жен, детей и ближайших родственников.

20 марта 1997 года состоялся суд над бывшим председателем Верховного Совета Республики Беларусь 12-го созыва и депутатом Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва М.Грибом, которого обвинили в нарушении во время празднования Дня Конституции положений президентского декрета № 5 от 5 марта 1997 года. Как и следовало ожидать, суд стал политическим процессом.

До этого были подвергнуты мерам административного воздействия за те же "правонарушения" бывший министр внутренних дел Республики Беларусь генерал-майор Ю.Захаренко, известный ученый профессор Ю.Ходыко, полковник в отставке, имеющий боевые награды и ранения, В.Бородач и другие граждане.

Теперь на очереди — суд над первым заместителем председателя Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва В.Новиковым и депутатом Верховного Совета П.Знавцем. Готовятся судебные процессы и над другими руководителями и депутатами Верховного Совета Республики Беларусь, а также гражданами, ставшими на защиту Конституции Республики Беларусь 1994 года.

На фоне начавшихся в Беларуси массовых репрессий вызывает возмущение неправомерное толкование законов Генеральным прокурором О.Божелко, который, злоупотребляя своим служебным положением и стремясь угодить президенту А.Лукашенко, присвоил себе право санкционировать привлечение к ответственности депутатов Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва.

Президиум Верховного Совета Республики Беларусь воспринимает начавшиеся репрессии как стремление власть предержащих запугать граждан Республики Беларусь, которым дороги идеалы свободы, как попытку унизить их честь и достоинство, а также оказать психологическое давление на их семьи, родных и близких.

Считая эти действия властей незаконными, Президиум Верховного Совета Республики Беларусь обращается ко всем политическим партиям и общественным движениям, мировому сообществу с призывом содействовать восстановлению в Беларуси законности, демократии и прав человека.

Незалежная экспертыза

Бюджэт як люстэрка дзяржаўнай палітыкі

Усім вядома значэнне слова "бюджэт". Кожная сям'я мае свой уласны бюджэт. Па-свойму яго плануе, выконвае і кантралюе.

Кожная краіна мае свой дзяржаўны бюджэт. Усюды, дзе пануюць цывілізаваныя нормы, бюджэт прымаецца, зацвярджаецца і кантралюецца парламентамі, незалежна ад існуючых форм дзяржаўнага кіравання: ці гэта прэзідэнцкая краіна, як, напрыклад, ЗША, ці гэта парламенцкая краіна, як, напрыклад, Германія.

Функцыі кантролю за выкарыстаннем бюджэтных сродкаў звычайна выконваюць спецыяльна створаныя для гэтага кантрольныя органы, падсправаздачныя парламенту. У ЗША — гэта галоўнае рэвізійнае ўпраўленне, падначаленае толькі Кангрэсу, у Бельгіі — гэта Рахунковая палата, члены якой выбіраюцца Палатай прадстаўнікоў парламента, у Германіі — гэта федэральная рахунковая палата, прэзідэнт і віцэ-прэзідэнт якой выбіраюцца парламентам, у Расіі — гэта Рахунковая палата, старшыня якой прызначаецца на пасаду Дзяржаўнай Думай, у Польшчы — Вышэйшая палата кантролю, падначаленая сойму, старшыня якой прызначаецца на пасаду соймам Польшчы...

Адной з найважнейшых умоў дзейнасці дзяржаўных кантрольных органаў з'яўляецца галоснасць. Інфармацыя аб выніках кантролю павінна быць даступнай шырокаму колу грамадскасці, асабліва ў дачыненні да дзяржаўнага бюджэту.

Да нядаўняга часу Беларусь была ў гэтым сэнсе таксама адносна нармальнай краінай. Быў і ў нашай дзяржаве з красавіка 1992 года да снежня 1996 года вышэйшы орган фінансава-эканамічнага кантролю, падсправаздачны Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь, — Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь. Паўнамоцтвы і асноўныя функцыі Кантрольнай палаты былі вызначаны чатырма артыкуламі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Гэта быў дзеяздольны орган фінансава-эканамічнага кантролю, які ўваходзіў у еўрапейскую і міжнародную арганізацыі вышэйшых дзяржаўных кантрольных органаў: ЕўраС АІ і ІНТАСАІ.

Старшыня Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь рэгулярна інфармаваў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь аб стане выканання рэспубліканскага бюджэту.

На вялікі жаль, са з'яўленнем на Беларусі першага прэзідэнта не толькі пачала дэфармавацца структура самога бюджэту

ў бок, процілеглы стваральнай дзейнасці, але і пачалося паслядоўнае абмежаванне магчымасцей парламента і Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь кантраляваць многія крыніцы бюджэту. Напрыклад, такія, як бяздонны рэзервовы фонд прэзідэнта, сродкі на ўтрыманне многіх новых структур, што ўзніклі са з'яўленнем пасады прэзідэнта (Адміністрацыя прэзідэнта, кіраўніцтва справамі прэзідэнта, Галоўнае ўпраўленне дзяржаўнай аховы пры прэзідэнце, служба бяспекі прэзідэнта і інш.).

У лістападзе 1996 года шляхам чарговага рэферэндуму прэзідэнт ад імя народа здолеў, нарэшце, ліквідаваць на Беларусі непатрэбныя яму рэчы — Канстытуцыю, прынятую ў 1994 годзе, Вярхоўны Савет і Кантрольную палату. Паводле пасляразферэндумаўскай Канстытуцыі, функцыі кантролю за выкананнем бюджэту ўскладзены на Камітэт дзяржаўнага кантролю, створаны ўказам прэзідэнта. Такім чынам, замест Кантрольнай палаты, падсправаздачнай парламенту, кантроль за выкананнем бюджэту цяпер будзе ажыццяўляць Камітэт дзяржаўнага кантролю, падсправаздачны толькі асабіста прэзідэнту. Малаверагодна, што новы кантрольны орган у хуткім часе вынясе на суд грамадскасці праўдзівую інфармацыю аб стане выканання рэспубліканскага бюджэту. Таму я спадзяюся, што чытачам будзе цікава пазнаёміцца з кароткім аналізам выканання рэспубліканскага бюджэту ў 1996 годзе і некаторымі тэндэнцыямі змянення яго структуры за апошнія тры гады на падставе матэрыялаў Кантрольнай палаты.

Даходы рэспубліканскага бюджэту

Законам "Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1996 год" даходы рэспубліканскага бюджэту зацверджаны ў суме 36962,8 млрд. рублёў. Фактычнае выкананне, паводле афіцыйнай статыстыкі, склала 31917,7 млрд. рублёў, або 86,4 працэнта.

Якія галоўныя прычыны недабору сродкаў у рэспубліканскі бюджэт?

Першая прычына. Цяжкае фінансавае становішча многіх прадпрыемстваў, якое склалася ў выніку вытворчасці неканкурэнтаздольнай прадукцыі, з-за чаго ў канцы кожнага месяца на складах пастаянна знаходзілася ад 71 да 87,6 працэнта выраблёнай прадукцыі коштам адпаведна ад 8,5 да 11,3 трлн. рублёў, высокай зношанасці актыўнай часткі асноўных вытворчых фондаў (амаль 70 працэнтаў у прамысловасці), пастаянна зніжаемага аб'ёму інвестыцый, нізкай эфектыўнасці дзяржаўнага рэгулявання эканамічнай дзейнасці.

У 1994 годзе ў Рэспубліцы Беларусь было 618 стратных прадпрыемстваў, у 1995 годзе — 1571, у 1996 годзе — 1806.

Невыпадкова, што доля падатку на прыбытак і даходы юрыдычных асоб у агульнай суме даходаў рэспубліканскага бюджэту з кожным годам змяншаецца. Так, у 1994 годзе яна была на ўзроўні 29,6 працэнта, у 1995 годзе — 25,6 працэнта, у 1996 годзе — 13,8 працэнта пры плане 19,2 працэнта. На 1997 год запланавана 17,1 працэнта, аднак існуючыя тэндэнцыі і вынікі работы прадпрыемстваў за першы месяц бягучага года сведчаць, што доля падатку на прыбытак і даходы юрыдычных асоб у агульнай суме даходаў рэспубліканскага бюджэту ў 1997 годзе не перавысіць 12 працэнтаў.

Страты падатку на прыбытак і даходы прадпрыемстваў улада імкнецца кампенсаваць высокімі зборамі падатку на дабаўленую вартасць. Так, доля падатку на дабаўленую вартасць у агульнай суме даходаў рэспубліканскага бюджэту складала ў 1994 годзе 25,07 працэнта, у 1995 годзе — 25,8 працэнта, у 1996 годзе — 28,5 працэнта, на 1997 год запланавана 30,7 працэнта. Відавочна, што пакаранне за працу ў нашай краіне з кожным годам становіцца больш цяжкім.

Другая прычына. Вялікія памеры крэдыторскай і дэбіторскай запазычанасці, якія на 1 студзеня 1997 года адпаведна складалі 101 трлн. рублёў і 80,2 трлн. рублёў, прычым каля паловы яе з'яўляецца пратэрмінаванай. Характэрнай асаблівасцю структуры крэдыторскай запазычанасці з'яўляецца ўдзельны рост запазычанасці адлічэнняў у бюджэт.

Трэцяя прычына. Вялікія страты нясе рэспубліканскі бюджэт у сувязі з прадастаўленнем асобным суб'ектам гаспадарання дадатковых падатковых ільгот. Толькі за дзевяць месяцаў 1996 года прэзідэнт і ўрад Рэспублікі Беларусь прынялі 209 распараджэнняў аб вызваленні шэрагу суб'ектаў гаспадарання ад выплаты абавязковых плацяжоў і адлічэнняў, з якіх 111 прыняты з перавышэннем сваіх правоў.

Больш за палову прынятых рашэнняў адносілася да льгаціравання плацельшчыкаў падатку на дабаўленую вартасць і акцызаў, якія належала плаціць пры ўвозе тавараў на мытную прастору Рэспублікі Беларусь.

Чацвёртая прычына. Рост бартэрных аперацый і пазабанкаўскіх узаемаразлікаў, якія дасягнулі на асобных прадпрыемствах 90—100 працэнтаў аб'ёму таварных аперацый.

Пятая прычына. З-за адсутнасці належнага аналізу і кантролю з боку мытных органаў Рэспублікі Беларусь, суб'ектамі гаспадарання ўцягваліся ў эканамічны абарот увезеныя з-за межаў мытнай прасторы Рэспублікі Беларусь тавары без мытнага афармлення, з'яўляліся ў грузавых мытных дэкларацыях не адпавядаючыя сапраўднасці мытныя рэжымы, недакладныя звесткі аб таварах і транспартных расходах па іх дастаўцы да граніцы Беларусі. У выніку па гэтых і іншых прычынах у дзяржаўны бюджэт не паступіла каля 3,3 трлн. рублёў.

Шостая прычына. Прэзідэнт і ўрад з перавышэннем сваіх правоў прадастаўлялі суб'ектам гаспадарання шматлікія адтэрміноўкі па плацяжах у бюджэт, што значна ўплывала на выкананне даходнай часткі бюджэту і ставіла ў няроўныя ўмовы суб'екты гаспадарання, узмацняючы дыспрапорцыі ў развіцці эканомікі Беларусі. (Указы прэзідэнта ад 30.07.96 г. N 276, ад 13.08.96 г. N 292, распараджэнні Кабінета міністраў ад 24.09.96 г. N 885р., ад 29.04.96 г. N 396р, ад 30.09.96 г. N 907р, ад 17.07.96 г. N 690р і іншыя).

Асаблівае здзіўленне выклікае ўпартае нежаданне кіраўніка дзяржавы выкарыстоўваць у інтарэсах народа Беларусі выгаднае геаграфічнае становішча нашай краіны шляхам збору падаткаў за транзіт нафты і газу, чыгуначны транзіт, аўтамабільныя перавозкі і інш. Па самых сціплых падліках гэта штогод пазбаўляе дзяржаўны бюджэт дадатковай крыніцы больш як у 2,5 млрд. долараў ЗША.

Ёсць нямала падстаў меркаваць, што гэта не што іншае, як аванс расійскім уплывовым структурам за кошт народа Беларусі з мэтай атрымання А.Лукашэнкам дадатковых шансаў у барацьбе за маскоўскі трон. Верагодна, што гэтая крыніца пачне папаўняць бюджэт Беларусі адразу, як толькі А.Лукашэнка страціць надзею на "прыватызацыю" Крамля. На жаль, гэта добра разумеюць і расійскія палітыкі. Таму яны далей умела будуць цешыць А.Лукашэнку надзеяй і заціскаць яго ў яму, з якой не толькі ён сам ніколі не выберацца, але і ўскладніць магчымасць выбрацца з яе Беларусі.

Немалыя эканамічныя і маральныя страты наносяць нашай краіне непараўнальна нізкія плата за зямлю, плата за карыстанне прыроднымі рэсурсамі і навакольным асяроддзем, падатак на нерухомасць пры надзвычайна высокіх падатках за ўсе віды працы. На жаль, у гэтым кірунку структура даходнай часткі бюджэту не паляпшаецца.

Расходы рэспубліканскага бюджэту

Рэспубліканскі бюджэт 1996 года па расходах выкананы ў суме 35392,5 млрд. рублёў, або на 84,3 працэнта да прынятага Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь (42440,9 млрд. рублёў).

Расходы на фінансаванне народнай гаспадаркі склалі 4049,4 млрд. рублёў, або 11,44 працэнта ад агульнай сумы расходаў рэспубліканскага бюджэту.

У 1994 годзе доля расходаў на фінансаванне народнай гаспадаркі ў структуры агульных расходаў рэспубліканскага бюджэту складала 18,04 працэнта, у 1995 годзе — 11,66 працэнта, у 1996 годзе — 11,44 працэнта, на 1997 год запланавана 9,6 працэнта. Тэндэнцыю пастаяннага зніжэння расходаў рэспубліканскага бюджэту на фінансаванне народнай гаспадаркі можна было б неяк тлумачыць, калі б у нашай дзяржаве ішлі належным чынам змены формы адносін уласнасці, структурныя пераўтварэнні, паляпшалася фінансавае становішча прадпрыемстваў, калі б змяншэнне аб'ёму бюджэтных інвестыцый кампенсавалася павелічэннем аб'ёму замежных інвестыцый, а таксама ўласных інвестыцый беларускіх суб'ектаў рыначнай эканомікі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Бюджэт як люстэрка дзяржаўнай палітыкі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аднак актыўнымі намаганнямі А.Лукашэнкі і яго цвёрдых прыхільнікаў у нашай краіне створаны такі інвестыцыйны клімат, што замежныя інвестыцыі ў рэальную эканоміку ў Беларусі складаюць толькі 1,2 долара ЗША на душу насельніцтва. Для параўнання: у Расіі — прыкладна 10 долараў, у Літве — 100, у Польшчы — 200, у Чэхіі — 600, у Венгрыі — 800...

У 1996 годзе на развіццё эканомікі і сацыяльнай сферы за кошт уласных крыніц фінансавання накіравана 27337 млрд. рублёў, што ў супастаўных цэнах склала 90 працэнтаў ад адпаведнага аб'ёму інвестыцый 1995 года, 57 працэнтаў — ад аб'ёму інвестыцый 1994 года, 51 працэнт — ад аб'ёму інвестыцый 1993 года, 44 працэнты — ад аб'ёму інвестыцый 1992 года і толькі 31 працэнт ад аб'ёму інвестыцый 1991 года. У прыведзеных лічбах гэтай жахлівай тэндэнцыі мне бачыцца найскладанейшая праблема беларускай эканомікі, палітыкі і ідэалогіі. На жаль, прэзідэнт і яго акружэнне гэту праблему не збіраюцца вырашаць.

Будаўніцтву, рамонту і належнаму ўтрыманню дарог у краіне, якая знаходзіцца ў цэнтры Еўропы, павінна ўдзяляцца асаблівая ўвага.

А што робіцца ў Беларусі?

Расходы на будаўніцтва, рамонт і ўтрыманне аўтамабільных дарог у структуры агульных расходаў рэспубліканскага бюджэту складалі: у 1994 годзе — 2,9 працэнта, у 1995 годзе — 2,69 працэнта, у 1996 годзе — каля 1,9 працэнта. Акрамя таго, у 1996 годзе была ліквідавана адна з важных крыніц сродкаў дарожнага фонду — падатак на паліва, які быў заменены акцызам, сродкі якога залічваліся ў агульную суму даходаў бюджэту, а не ў дарожны фонд.

З кожным годам змяншаецца дзяржаўная падтрымка сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак.

Доля расходу на падтрымку сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак у агульнай суме расходаў рэспубліканскага бюджэту склала ў 1994 годзе — 0,27 працэнта, у 1995 — 0,17 працэнта, у 1996 — 0,14 працэнта.

Не больш дапамогі ад дзяржавы атрымліваюць і калгасы. Так, за дзесяць месяцаў 1996 года ўсе калгасы Рэспублікі Беларусь асвоілі толькі 300 мільёнаў рублёў дзяржаўных капітальных укладанняў. Для параўнання Упраўленне справамі прэзідэнта Рэспублікі Беларусь за гэты ж перыяд асвоіла больш за 62 млрд. рублёў дзяржаўных капітальных укладанняў, што амаль у 208 разоў больш, чым усе калгасы краіны разам.

Урадам не забяспечана выкананне артыкула 6 Закона "Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1996 год", якім устаноўлена ніжняя мяжа агульных затрат на навукова-даследчую дзейнасць у памеры 3 працэнтаў ад даходнай часткі рэспубліканскага бюджэту. Фактычна затраты бюджэту на навуку склалі менш за 2,5 працэнта ад даходнай часткі рэспубліканскага бюджэту. Аналагічная сітуацыя з фінансаваннем навукі была і ў 1995 годзе (2,7 працэнта замест прадугледжаных законам 3 працэнтаў).

Не ў пашане ў кіраўніцтва Беларусі і культура. Удзельная вага затрат на культуру ў агульнай суме расходаў рэспубліканскага бюджэту штогод змяншаецца. Так, у 1994 годзе яна складала 1,35 працэнта, у 1995 годзе — 0,62 працэнта, у 1996 годзе — менш за 0,6 працэнта. Не лепшыя клопаты прэзідэнта і ўлад аб адукацыі і ахове здароўя.

Зусім іншыя адносіны прэзідэнта і яго акружэння да сілавых структур. Так, удзельная вага затрат на ўтрыманне органаў унутраных спраў у агульнай суме расходаў рэспубліканскага бюджэту складала ў 1994 годзе — 2,6 працэнта, у 1995 годзе — 4,08 працэнта, у 1996 годзе — 4,6 працэнта. Унутраныя войскі: 1994 г. — 0,26%, 1995 г. —0,5%, 1996 г. — 0,7%. Органы дзяржаўнай бяспекі: 1994 г. — 0,44%, 1995 г. — 0,7%, 1996 г. — 0,8%. Выдаткі на абарону: 1994 г. — 4,22%, 1995 г. — 6,58%, 1996 — больш за 7%.

Асаблівы клопат А.Лукашэнкі — служба бяспекі прэзідэнта і галоўнае ўпраўленне дзяржаўнай аховы пры прэзідэнце. На ўтрыманне гэтых структур сродкаў не шкадуюць. Гэтыя сродкі непадкантрольныя ні парламенту, ні тым больш грамадству.

Варта асобна вылучыць праблему жыллёвага будаўніцтва, якой так шмат увагі надае афіцыйная прапаганда. Законам "Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1996 год" па раздзелу "Льготнае крэдытаванне і субсідыі на жыллёвае будаўніцтва" было прадугледжана 497256,9 млн. рублёў. За дзевяць месяцаў 1996 года на гэтыя мэты было выдзелена 410,6 млн. рублёў, што складае 0,08 працэнта ад прадугледжаных на год сродкаў. Гэтыя лічбы яскрава сведчаць аб "імкненні" прэзідэнта дапамагчы людзям будаваць жыллё.

Як найвялікшае дасягненне адначасова прэзідэнт і яго каманда рост у 1996 годзе ўводу жылля на 31,6 працэнта ў параўнанні з 1995 годам. Каб зразумець, што гэта за рост, варта было б адзначыць, што ў 1995 годзе, дарэчы таксама ў бытнасць Лукашэнкі прэзідэнтам, увод жылой плошчы ў параўнанні з 1994 годам скараціўся з 3403 тыс.кв.м да 1949 тыс.кв.м, або на 74%. Відавочна, што зведзеныя пад мудрым кіраўніцтвам у 1996 годзе 2566 тыс.кв.м жылой плошчы далёка не адпавядаюць таму аб'ёму жылля, якое ўводзілася да ўзвядзення пасады прэзідэнта. Пры гэтым варта адзначыць, што з 2566 тыс.кв.м уведзенай у 1996 годзе жылой плошчы 609 тыс.кв.м прыпадае на індывідуальных забудоўшчыкаў, 926 тыс.кв.м — на жыллёва-будаўнічыя кааператывы, 809 тыс.кв.м пабудавана за дзяржаўныя сродкі і 45 тыс.кв.м пабудавалі калгасы. Ніжэй прыводзяцца дадзеныя аб уводзе жылой плошчы за апошнія сем гадоў.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
уведзена жылой плошчы тыс. кв.м	5282	5392	4444	3823	3403	1949	2566

Сапраўды, апошнія два гады, звязаныя з дзейнасцю А.Лукашэнкі, стваралі асабліва моцныя праблемы адносна закранутай праблемы.

5 сакавіка 1997 г. газета "Рэспубліка" надрукавала артыкул прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь С.Лінга пад загалоўкам "Результаты работы первых двух месяцев обнадеживают".

На чым грунтуецца надзея С.Лінга?

На даных Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, дзяржаўны бюджэт у студзені 1997 года выкананы менш чым на 75%. На долю падатку на прыбытак і даходы прыходзіцца 13,1% ад агульнай сумы даходаў (у студзені 1996 года было 16,4%).

Агульны аб'ём інвестыцый за кошт усіх крыніц фінансавання ў першым месяцы бягучага года склаў 1209 млрд. руб. і скараціўся на тры працэнты ў параўнанні са студзенем 1996 г., а ў аб'екты вытворчага прызначэння — аж на 20 працэнтаў. Далей ужо няма куды скарачаць.

У эксплуатацыю здадзены жылыя дамы агульнай плошчай 20,3 тыс.кв.м, што на 24 працэнты меней, чым у студзені 1996 года.

Сярэдні памер пенсій у рэальным выражэнні склаў 94 працэнты ад узроўню пенсій студзеня 1996 года і 93 працэнты — снежня 1996 года.

Вось у якіх сумных лічбах адлюстроўваецца сапраўдная палітыка, якая праводзіцца на Беларусі.

Відавочна, што гэтая палітыка бесперспектыўная. Як кажуць, кароль голы. І не варта Вам, шаноўны Сяргей Сцяпанавіч, ствараць уражанне, што на гэтым караблі ёсць [illegible] зенне.

Мікалай КРЫЖАНОЎСКІ,
загадчык аддзела кантролю інвестыцыйнай дзейнасці былой Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь, дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 12-га склікання.

Судьба

Песня моя, с душой повенчанная

Девочка родилась, когда в саду зрел белый налив и по ночам гулко падал в укроп на грядках. Была она маленькая, благоуханная, аккуратненький носик, круглое личико, но большие серые глаза были неподвижны.

Первой поняла беду бабушка, гуцулка Зося.

— Зозулечка моя, — шептала она ей прямо в ухо. — Вместе куковать будем. Ты малая, я старая.

Бабушка была мудрая. Удивительная. Будучи замужем за богатым паном, не берегла ручки белые, а вместе с работниками жала, косила, пряла, ткала. Готовила всем еду и не гнушалась носить в поле. Как пригодилась ей потом эта школа жизни, когда "богатеев" Ивано-Франковской области раскулачили и сослали в Томскую. Одиннадцать детей родила, а выжили только двое.

— Ну пускай я все глаза по деткам выплакала, — причитала она. — Оттого они хуже видят. А ты, ангелочек мой, зачем в этот мир пришла? Чтобы нашего горя не видать?

Зося была набожной, и мораль у нее была впереди всей грамоты. Маленькую Олечку она учила выживать, да так, чтоб никого не обижать и самой не обижаться. Видя, как страдает ее сын, Олин отец, говорила: "Бог никого не обижает, а просто указует тебе лучшим стать".

Он старался. К тем крохам, что зарабатывал, еще и охотился — на Оби и ее притоках водилось много птицы. Бабушка учила Олю драть перо, лущить фасоль и горох, прясть. Для матери она была несчастным ребенком, которого надо жалеть и все. А для бабушки "зозулечкой", "сонейком", "мальвочкой". Она и настояла, чтоб ни в какой интернат Олю не сдавали.

— Придет пора учиться, я ее сама в школу провожу. А пока пусть со мной будет, я ее сердцем научу видеть. Господь иногда попускает слепоту, чтоб душа прозрела.

Старая Зося рассказывала сказки и аккуратно так вворачивала житейские истории, которые приключались с ней или односельчанами. Так интересно и сочно рассказывала, и конец у этих историй был замечательный: украл — получил, обманул — и сам обманут, обидел — и его обидели.

Уши заменяли Оле глаза. Она слышала ветер, когда его и в помине не было, слышала дождь при абсолютном солнце, малейший шорох, звук. Природа для зрячих была красивой, а для Оли, не видящей даже снов, она пахла и звучала. Связанная девочкой, старая Зося не могла сходить к своим товаркам-богомолкам.

— Бабушка, а ты меня на закорки, и мы скоронько — туда и назад. Не бойся, я маме не скажу.

Вместе они хранили свои маленькие тайны. Видя, что девочка сидит как завороженная, если услышит песню, Зося настояла, чтобы внучке купили приемник с проигрывателем. Теперь мир стал гораздо шире, и Оля запела. Учить ее было некому, но, подражая чужому пению, можно было многое запомнить. Она пела на все лады, изменяла мелодию, как хотела, и уже тогда поняла, что нравится, а чего делать не следует.

Расставание с бабушкой было самым тяжелым в ее маленькой жизни. Но надо было учиться. Ее отправили в Молдавию, в школу-восьмилетку для незрячих детей.

— Зозулечка моя, не плачь. Жди каникулы. Обижать будут, презирать будут, так это ничего. Чтоб бриллиант получился, да в короне засверкал, его знаешь как трут, как режут, человеку таких испытаний и не снилось.

Оля училась хорошо. Когда встал вопрос о полном образовании, выбрала Гродненскую школу-интернат. А дальше хотела только петь. "Все частички моей души полетят в зал, и согреют его, и разбудят в людях лучшее", — думала она и следовала цели неотступно. Но наше зрячее общество совсем не было готово к тому, что в него войдет слепая певица. "Как ее на сцену выводить? Да и двигаться она не умеет", — рассуждали многие.

Услышав Олин голос, народная артистка республики Тамара Нижникова всплеснула руками:

— Золотко мое, я с удовольствием учила бы вас, но как это сделать? Ваших методов я не знаю.

Она посоветовалась с коллегами, а те сказали: не морочь голову девчонке и себе.

В Минске к тому времени уже сформировался ансамбль инвалидов по зрению, нечто вроде мини-филармонии. Солисты и оркестр ездили по предприятиям, выступали довольно успешно. Ольга Патрий стала его солисткой. Небольшие заработанные деньги помогали брать уроки вокала. Но не хватало репертуара. Молодецкие, удалые и всем известные песни она исполнять не могла, а тонкие, лирические были другими петы-перепеты. Она стала сочинять свои. Вначале рождались слова, которые для нее сразу звучали. Садилась за пианино и по четыре-пять часов в день упражняла голос и рифмы шлифовала им же.

Невыстраданной болью,
Невыплаканной солью,
Невытравленной молью
Душа во мне живет.
У жизни на закорках,
У счастья на задворках,
У дружбы на подпорках
Резвится и поет.

На снимке: *Ольга ПАТРИЙ.*
Фото Владимира СИЗА.

Упрямо не хочет называть это стихами.

— До настоящих стихов мне еще далеко. Поэт интересен своей философией, способностью воспарить над буднями. А я пишу о том, что происходит в моей жизни. Но ведь души человеческие родственны, и зал меня понимает. Тогда концерт — праздник. Пою и мне кажется, что в зале люди одного дыхания. И я стараюсь сохранить это дыхание, как в заповеднике. У меня нет аранжировок, играть по-человечески тоже не умею, так, подбренькиваю себе. Но голосу никогда не позволю звучать буднично.

Я видела, как плачет зал. Ощущала, какой тишиной сопереживания он бывает наполнен на концертах Ольги Патрий. Нельзя без волнения слышать этот голос — флейтовый, колокольчиковый, нежно-игольчатый, родниковый, августейший, роковой, гусарский, площадный, колдовской, покаянный и тихий, как танец дождя на серебряном блюде. Голос ее иссушает, растапливает, обволакивает, создает, воздает и прощает. Именно отсутствие классической школы вокала помогает ей так петь. Открытым звуком.

А я веду с своей судьбою спор.
Она кричит: так не должно случиться!
Тебе не суждено звездой взлететь!
А я кричу ей: все же я — певица,
И я должна любой ценою петь!
Про то, как мне порой бороться нелегко
За злую правду, за любви крушенье,
За дерзкие слова, что ранят глубоко,
За слабости и боли миг преодоленья...

— Оля, вы включаете радио, телевизор, там тоже поют, а как вы воспринимаете?

— Ой, я лучше помолчу! А впрочем, чего бояться? Врач ведь не стыдится сказать, что у него в руках есть лекарство. И у певицы в голосе то же лекарство для уставших от безденежья, неправды и бесконечных обещаний людей. Но они, как заводы, сплавляющие в реки всякий хлам, выливают в нас этот яд. Без слов, одни только слоги, одни буквы, и ритм чертей, кидающих поленья в адовый костер.

— Вот видите, и не заметили, как заговорили, совсем как бабушка Зося.

— Нет уже моей дорогой зозулечки. Меня даже на похороны не позвали. До сих пор не могу этого маме простить, хотя понимаю умом, что это не по-христиански. Не дожила бабушка до того праздника, о котором мечтала, чтобы сесть в зале и меня послушать. Но она всегда чувствовала во мне артистку и поддерживала, подогревала, травами отпаивала любую простуду, чтобы только горло мне сберечь. Как я ей благодарна!

— А песню в память бабушки вы еще не сложили?

— Все мои песни (а их больше семидесяти) в дар ей. А вот особенную пока не написала. Ловлю себя на мысли, что нет таких слов, чтобы выразить мои мысли и чувства. Видимо, бабушкина баллада — дело будущего.

— Оля, ребята из ансамбля говорят, что вы — человек легко ранимый, но веселый, умеете в самый грустный момент рассмешить. А лично с вами веселые истории приключались?

— Что-то не припомню. А впрочем... Поехали как-то на Всесоюзный смотр. И парень наш отстал от группы. На улицу вышел, а где автобус наш — знать не знает. Давай кричать: "Минск: где вы?" В ответ тишина. "Люди, белорусы, отзовитесь!" Опять тишина. "Слепые, мать вашу, в прятки, что ли, играете?" Но тут нащупывает руками автобус и открывает дверцу. А ему оттуда такие же из Прибалтики говорят со страху: "Пожялюста, пожялюста. С нами тоже можно ехать".

Как-то едем с подругой в троллейбусе, у нее сумка через плечо. Я ей хотела помочь, вышла на улицу и за сумку — цап. А на меня как заорут вдруг: "Во дают, уже средь бела дня тащат!" Оказывается, подруга раньше вышла, а я за чужую сумку в троллейбусе схватилась и тяну вместе с владелицей. И смех, и грех, но обошлось.

— Вы отчаянная женщина?

— Жизнь заставляет быть отчаянной. Маме операцию должны были сделать в Ивано-Франковске, они ведь потом переехали из Томской области на родину. Чем ей помочь, и не знаю. Пенсия у меня маленькая. Юбку купить — событие, сравнимое с бедствием для кошелька. Взяла и поехала в Германию. Две недели пела на улице. Заработала 250 марок. Не больно какие деньги, но на лекарства и гостинцы хватило.

— И как вас принимала немецкая публика?

— Хорошо принимали. Только кожей чувствовала жалость к себе. Поэтому больше не поеду, пока очередная беда не заставит. Свои песни там не пела. А "Рябинушку", "Куда бежишь, тропинка милая".

— Вы верите в Бога?

— Бабушка мне веру с малых лет привила. Но вера моя осознанная, выстраданная. Ребята из колонии, где я однажды выступала, сделали мне алтарь, прямо над пианино висит. И песня у меня есть, как молитва: "Прости меня, Господи, меня и мой дом. Суди меня, Господи, страшным судом. Храни меня, Господи, ночью и днем".

— Оля, а бабушкину кухню вы еще не забыли?

— Ой, нет! Картофельные драники с творогом, "гопку" — это когда в горячее картофельное пюре вводится кукурузная мука, пока не разбухнет. Из этой массы лепишь, что хочешь, и обмакиваешь в шкварки с луком. А еще есть "ковтунэць", "кулэша" — все из кукурузной муки или крупы. Но вы такого есть не будете...

— О чем мечтает певица Ольга Патрий?

— Быть на сцене, проникновенные, пронзающие душу слова для своих песен находить. Записать кассету, но для этого меценаты нужны. Правда, сокровенные желания не должны быть на слуху. Так мне бабушка приказывала. Я лучше вам спою.

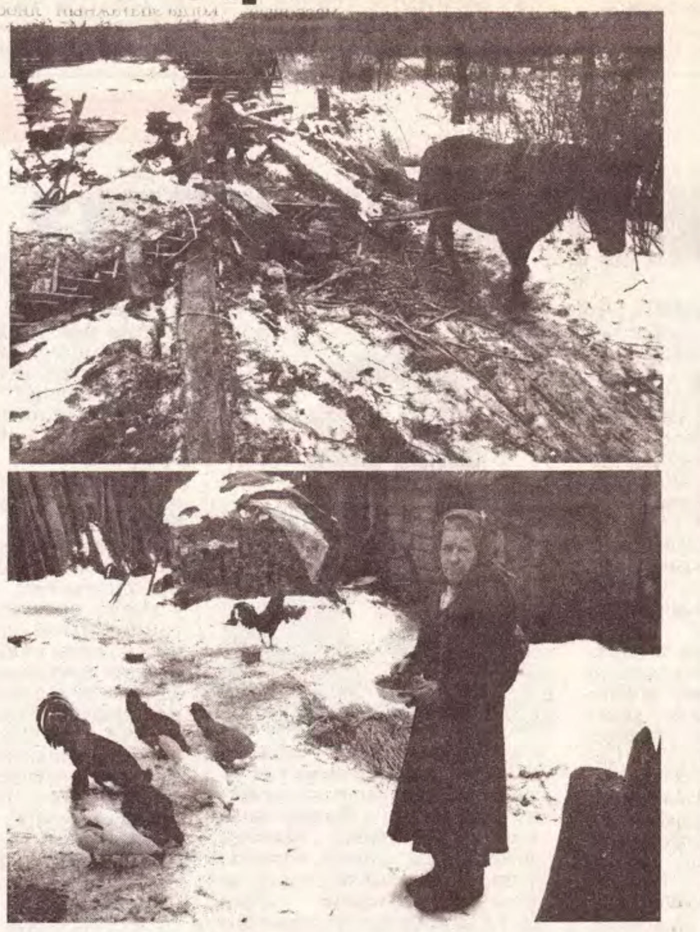
Судьба моя целуется с бедою,
Душа моя знакомится с другою...

— Вы счастливая женщина?

— Конечно! Ведь "я ношу на краешке души свое призывно бьющееся сердце". И хотя мне приходится узнавать друзей только по голосам, они у меня есть, и много...

Лилия ЛОМСАДЗЕ.

В Выдренке после Чернобыля...

Еще лет пять назад Выдренка была одной из крупнейших деревень Краснопольского района, где есть своя церковь-памятник архитектуры XIX века. Когда-то местному приходу не было равных в районе, но Чернобыль сделал свое дело. Сегодня в Выдренке остались только четверть проживающих ранее жителей, в основном пенсионеры. Поэтому нет прихода в лучшей в районе церкви, нет работы в колхозе "Холмянский". Но есть проблемы, такие, например, как заготовка дров. Хотя вокруг лес. Надо представить в сельский совет десяток справок, прежде чем добыть топливо. Поэтому, как колхоз, который предпочитает для дешевого отопления конторы разбирать на дрова нежилые дома, так и старики сжигают радиоактивные бревна и получают очередную дозу радиации.

На снимках: *(справа) Некогда лучшая на Краснопольщине Дмитриевская церковь—памятник архитектуры.*

(слева вверху) Владимиру Павловичу Полеенко добывать дрова помогает лошадь.

(слева внизу) Пенсионерка Екатерина Емельяновна Ткачева в состоянии держать только кур.

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

Приглашает "Надзея"

Все на девишник!

24 апреля в минском Доме ветеранов состоится международная конференция, посвященная социальным проблемам женщин.

Организатором и приглашающей стороной выступает белорусская женская партия "Надзея". Тема конференции не случайна. "Мы несколько разочаровались в политических методах борьбы, — заявила корреспонденту "Народной воли" лидер "Надзеи" Валентина Полевикова. — Дальнейшая наша деятельность будет больше направлена именно на решение социальных проблем. Уже сегодня при партии работают юридическая консультация, телефон помощи и доверия". На предстоящем собрании наболевшие вопросы планируется обсуждать в контексте трех возрастных групп: молодежи, трудоспособных женщин и женщин пенсионного возраста. К показу также готовится ряд снятых "Надзеяй" документальных фильмов о женской безработице.

Среди приглашенных на минскую конференцию в Минске — представители женских партий и движений из Германии, Великобритании, Японии, Канады, делегации Совета Европы, ООН. Ожидается прибытие делегаций из многих республик бывшего Союза, в частности Литовской — во главе с госпожой К.Прунскене.

Тимур ХИЛЬКЕВИЧ.

...І на мітынгу можна сустрэць будучую жонку

Аднадумцаў палітыка заўсёды аб'ядноўвае. Аб гэтым сведчыць і такі факт. Васемнаццацігадовыя Іна Піменава і Аляксей Шыдлоўскі — сябры Беларускага народнага фронту.

Сустрэліся і пазнаёміліся 26 красавіка 1996 года, падчас Чарнобыльскага шляху. Пасля бачыліся прыкладна раз у тыдзень, а то і часцей — на пасяджэннях фракцыі БНФ. А ўвосень, у тыя дні, калі Фронт амаль суткі выконваў свой пачэсны абавязак па абароне парламента, яны ўжо ні на хвіліну не пакідалі адзін аднаго...

І вось вяселле, якое стала сапраўдным святам для ўсіх сяброў Беларускага народнага фронту. Сярод запрошаных прысутнічалі такія вядомыя асобы, як Вячаслаў Сіўчык, Юрась Беленькі і інш.

Што ж, застаецца толькі пажадаць маладым Іне і Аляксею Шыдлоўскім шчасця, доўгіх гадоў жыцця, здзяйснення іх цудоўных мараў па пераўтварэнню роднай Беларусі ў свабодную і квітнеючую дзяржаву.

Лявон МУХАЎ.

Рэха

Калі ходзіш па Мінску і чытаеш назвы вуліц, дык такое адчуванне, што ты апынуўся ў камуністычным запаведніку Расійскай імперыі. Не засталося амаль ніводнай гістарычна-нацыянальнай назвы. Вытравілі ўсё беларускае.

Такі лейтматыў пісьмаў — водгукаў чытачоў на выступленне мінчаніна Сяргея Герасімчыка ("Народная воля", 1 сакавіка 1997 г.), які прапанаваў уладам вярнуць вуліцам гістарычныя назвы, а сталіцы — яе сапраўдную назву "Менск". Ніжэй змяшчаем радкі з пісьмаў.

Дзе імёны лепшых сыноў і дачок Беларусі?

Балюча чытаць назвы мінскіх вуліц. У асноўным яны — расійска-бальшавіцкія. Возьмем на літару "А" — Айвазоўскага, Алтайская, Ангарская... Цяпер на "К" — Кальцова, Камуністычная, Камсамольская, Катоўскага, Красная, Краснаармейская, Куйбышава, Кутузава, Курчатава... На "С" — Свярдлова, Серафімовіча, Савецкая, Сацыялістычная, Суворава...

А дзе імёны лепшых сыноў і дачок Беларусі, якіх ведае ўвесь свет, — Прадславы, Рагнеды, Астрожскага, Сапегі, Чарадзея, Буднага, Касцюшкі, Міцкевіча?..

Іван МІРОНЧЫК, доктар медыцынскіх навук.

Мінск.

Вярнулі сапраўдную назву гораду на Няве. А Мінску?

Даўно ўжо прыспеў час вярнуць Мінску яго сапраўдную назву "Менск". Пара навучыцца ў "старэйшага брата", які паважае сваю гісторыю і даказаў гэта вяртаннем сапраўднай назвы гораду на Няве.

Іван ГОВАР.

г.Іўе.

Пакуль пры ўладзе будуць...

Не будзе наша сталіца называцца "Менскам", пакуль пры ўладзе будуць сённяшнія чыноўнікі. Бо яны не тутэйшыя, альбо выхаваныя ў камуністычным духу. Людзі, якія ўзнялі руку на нацыянальныя сімвалы, на беларускую мову, узялі курс наогул на знішчэнне дзяржавы шляхам уцягнення яе ў новую імперыю, нізавошта не дапусцяць адраджэння самасвядомасці народа, яго адметнасці.

В.СКАРАХОД.

Мінск.

Як "паводзіць" сябе "азонавая дзірка"?

Друк ужо паведамляў пра вялікую "азонавую дзірку", якая ўтварылася над Прыбалтыкай і нашай краінай. Спецыялісты сцвярджаюць, што ўсім, хто пражывае ў гэтым рэгіёне, непажадана загараць і наогул доўга знаходзіцца на сонцы.

Як жа "паводзіць" сябе "азонавая дзірка"? Спецыялісты гідраметслужбы Беларусі паведамілі, што яна ўжо зацягваецца. Так што хваляваццa асабліва не варта.

Такія "азонавыя дзіркі" два разы ў год утвараюцца ў розных рэгіёнах свету. Яны — вынік непрадуманай гаспадарчай дзейнасці. У свеце наладжаны кантроль за гэтай з'явай. У Беларусі таксама распрацоўваюць сістэму сачэння за ёю.

Алесь ДРАБЧУК.

Ці глядзяць яны тэлевізар?

Ніяк не магу зразумець тых людзей, якія даказваюць, што нам трэба аб'яднацца з Расіяй. Яны, мабыць, не ўключаюць тэлевізар. Паглядзіце, што там адбываецца, у той Расіі! Амаль кожны дзень там альбо самалёт разбіваецца ці цягнікі сыходзяць з рэйкаў, альбо перастрэлкі бандытаў, альбо іншыя здарэнні, ад якіх становіцца страшна. Там месяцамі не выплачваюць зарплату. Чаго ж туды лезці? Чаго сунуць сваю галаву ў такі бедалам?

Па-мойму, усім, хто агітуе за аб'яднанне ў адну краіну са сталіцай у Маскве, аплачваюць такую агітацыю вялікімі доларамі. Бо ўпэўнены, што за так несці падобную лухту ніхто не будзе.

Віталь КАЗЛОВІЧ.

Мінск.

Крымінальная хроніка

Спіртавое мора

17,3 тысячы літраў спірту канфіскавалі супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Брэсцкага УУС.

Гэта адбылося раніцай 19 сакавіка ў час аператыўна-пошукавых мерапрыемстваў у Брэсцкім раёне. У гаражы, які належаў непрацуючаму брастаўчаніну, была выяўлена вышэйназваная колькасць спірту. Яго кошт — 69,2 тысячы долараў ЗША. "Вогненная вада" была незаконна ўвезена на тэрыторыю Беларусі для далейшай рэалізацыі.

З рэвальверам нямецкай вытворчасці

Супрацоўнікі сталічнага АМАПа ў тры гадзіны дня затрымалі непадалёку ад чыгуначнага вакзала раней судзімага непрацуючага 22-гадовага мінчаніна. У яго аўтамашыне "БМВ-320" былі знойдзены рэвальвер вытворчасці Германіі і 6 патронаў. Праведзеная экспертыза пацвердзіла, што канфіскаванае з'яўляецца агнястрэльнай зброяй і боепрыпасамі. Узбуджана крымінальная справа.

БелТА.

Ведай нашых!

"Парыж–Дакар" не ўяўляе сваёй будучыні без МАЗаў

Цудоўная магчымасць заявіць аб сваёй прадукцыі на ўвесь свет з'явіцца ў гэтым годзе ў Мінскага аўтамабільнага завода.

Як паведаміў карэспандэнту БелТА генеральны дырэктар "БелаўтаМАЗа" Валянцін Гурыновіч, кіраўніцтва завода прыняло рашэнне аб падрыхтоўцы беларускай нацыянальнай каманды для ўдзелу ў ралі-рэйдзе "Парыж—Дакар". Праўда, паводле яго слоў, у гэтым годзе МАЗы не будуць канкурыраваць з КамАЗамі, якія ўжо зарэкамендавалі сябе. І справа тут не толькі ў боязі прайграць вядомаму ва ўсім свеце расійскаму аўтагоншчыку Віктару Маскоўскіх, колькі ў асцярожнай палітыцы кіраўніцтва прадпрыемства.

Паводле слоў Валянціна Гурыновіча, у гэтым годзе МАЗы будуць удзельнічаць толькі ў тэхнічным забеспячэнні ралі-рэйду, тым больш, што адпаведныя прапановы ў адрас прадпрыемства паступілі ўжо. Акрамя таго, неабходна ўлічваць фінансавы бок справы, бо ўтрыманне канкурэнтаздольнай каманды спартыўных аўтамабіляў патрабуе немалых сродкаў.

Кіраўніцтва завода ставіць таксама на мэце даць магчымасць камандзе набрацца вопыту па ўдзелу ў такіх складаных выпрабаваннях. А ўжо ў 1998 годзе, зусім верагодна, беларускія МАЗы будуць змагацца за самыя высокія месцы з "заканадаўцамі моды" сярод спартыўных грузавікоў.

Ігар РУБАН.

Павучыцеся ў іх!

Ужо шмат гадоў усім работніцам аб'яднання "Беларуськалій" прадастаўляецца адзін дадатковы выхадны дзень у месяц з 50-працэнтнай яго аплатай, а жанчынам, якія маюць дваіх або больш дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў, такі выхадны аплачваецца поўнасцю. "Слабай палове" дадзена таксама права выкарыстоўваць кожны чарговы водпуск у зручны для яе час. Усе маладыя работніцы забяспечваюцца месцам у добраўпарадкаваным маладзёжным інтэрнаце. А маладым сем'ям, якія пражываюць на прыватных кватэрах, кожны месяц выдзяляецца пэўная дапалата для атрымання жылля. Ім таксама выдаюцца беспрацэнтныя пазыкі на добраўпарадкаванне і гаспадарчыя патрэбы. Разавыя дапамогі штогод атрымліваюць мнагадзетныя сем'і і сем'і з дзецьмі, у якіх няма бацькі.

Нягледзячы на розныя эканамічныя цяжкасці апошніх крызісных гадоў, "Беларуськалій" захаваў усе свае аб'екты сацыяльнай сферы, а гэта больш як 20 дзіцячых садкоў, мясаперапрацоўчы комплекс, піваварны завод, швейная вытворчасць, санаторый-прафілакторый, шматлікія спортзбудаванні, Палац культуры, дзіцячы аздараўленчы лагер.

Таццяна СМІРНОВА.
БелТА.

Народная Воля 25 САКАВІКА 1997 г.

Секрет фирмы

В Беларуси немало идейных соратников российского Жириновского. А все ли они знают о своем кумире? Вот материал нашего московского коллеги Льва Сигала...

Тайная миссия Жириновского

Есть два Жириновских. Один — ультраправый националист, милитарист, ниспровергатель режима, герой скандальной хроники, гроза либеральной интеллигенции. Другой — надежный союзник властей, либерал-демократ, домовладелец и семьянин. О первом Владимире Вольфовиче исписаны горы литературы, жизнь второго приходится воссоздавать по крупицам. Обозревателю "ОГ" стали известны новые факты, позволяющие дописать портрет вождя.

Этаж для хулителя власти

В конце 1995 года московская пресса подняла шум по поводу "красивой жизни" лидера фракции ЛДПР, купившего несколько квартир в "совминовском" доме у метро "Новослободская". Газеты писали, что престижное жилье вождь либерал-демократов приобрел для расселения своих иногородних родственников, и язвили насчет его необыкновенной любви к ближним. Эти филиппики были запоздалыми — просто в то время газетчики не знали, что родня Владимира Вольфовича уже неплохо устроена в столице. Еще 30 марта того же 1995 года сестра лидера ЛДПР Любовь Жириновская и ее сын Павел стали хозяевами двух двухкомнатных и двух трехкомнатных квартир в бурно развивающемся микрорайоне Митино.

Ключи от всех четырех жилищ, компактно располагающихся на одном этаже в доме 31 по Пятницкому шоссе и занимающих в совокупности 225,8 квадратных метров, вручил новоселам прежний собственник этой жилплощади — Владимир Жириновский, еще в октябре 1992 года прикупивший ее у московского правительства. Как разъяснил обозревателю "ОГ" сам Владимир Вольфович, квартиры в Митино служили своего рода партийным общежитием и были куплены для этой цели на деньги спонсора, но оформлены на гражданина Жириновского из опасения, что ЛДПР могут запретить по примеру КПСС, а помещения экспроприировать. Когда же опасность экспроприации развеялась, гражданин Жириновский решил переоформить квартиры на сестру и племянника, которые активно трудятся на благо ЛДПР.

Семейно-партийные отношения либерал-демократов — материя малоинтересная. Чего не скажешь о сделке вождя ЛДПР со столичным департаментом муниципального жилья (его в данном случае представлял первый зам.руководителя департамента Эдуард Якушенко) — она как раз весьма интригует.

Во-первых, жилплощадь досталась Жириновскому по дешевке. По тогдашнему курсу двухкомнатные квартиры обошлись Владимиру Вольфовичу примерно в 8 тысяч долларов каждая, а трехкомнатные — чуть больше 11 тысяч. По оценкам же столичных риэлторов, рыночная цена подобных двухкомнатных квартир составляла в то время от 18 до 22 тысяч долларов, а трехкомнатных — от 30 до 33 тысяч.

В договорах купли-продажи привилегированная сделка мотивирована распоряжением мэра Москвы. Обозревателю "ОГ" удалось раздобыть и это распоряжение, однако в нем содержится предписание об аукционной продаже жилья совсем в другом микрорайоне и в другие сроки. То есть на основании этого распоряжения приобрести квартиры по Пятницкому шоссе Жириновский не мог. И без распоряжения тоже не мог. Ведь не станут же городские чиновники ни с того ни с сего раздаривать налево-направо целые этажи? И главное — кому! Ладно бы ветерану борьбы с тоталитаризмом, защитнику Белого дома, а то — Жириновскому. Представляете: живет в Москве вождь радикальной оппозиции, грозит смести режим, о верховном начальстве выражается самым обидным образом, либералы называют его не иначе как "фашистом", а между тем ненавидимая им власть трогательно печется об устройстве его быта. Фантастика?

Попутно заметим: осенью 1992 года Жириновский еще не был депутатом Госдумы, и вообще дела у него и у его партии в ту пору были плохи, многим казалось, что экзотические "либерал-демократы" и их вождь уже выпали в осадок.

Трудно поверить, что у московского руководства была какая-либо заинтересованность в лидере ЛДПР (по характеру амбиций это политик не городского масштаба) или что мэр Лужков мог быть тайным симпатизантом либералиссимуса. Тем более что как раз осенью 1992 года Моссовет в связи с отставкой Гавриила Попова назначил было выборы главы городской администрации, и Жириновский успел заявить о себе как о кандидате на пост мэра, то есть сопернике Лужкова.

Конечно же, чиновники мэрии могли порадеть о Владимире Вольфовиче без ведома мэра, руководствуясь собственными коммерческими интересами. Но и при этом допущении в деле остается одно очень темное место. Бумаги касательно покупки квартир в Митино сразу же попали в одно компетентное ведомство и более четырех лет пролежали там без движения, оказавшись в руках обозревателя "ОГ" по чистой случайности. И это при том, что Жириновский за это время успел вырасти в угрозу международного масштаба.

Наследство товарища Крючкова

Старые элдэпээровцы издавна подозревали своего шефа в порочащих связях с Лубянкой. Это было причиной регулярных внутрипартийных склок, из которых Жириновский обычно выходил "в белом фраке". В конце концов его оппоненты поняли, что истинная миссия Владимира Вольфовича значительно сложнее и деликатнее, нежели роль "подсадной утки ГБ". На это указывает целая вереница фактов, не укладывающихся в примитивную схему: "В.В. — агент охранки".

17 декабря 1990 года, когда Сажи Умалатова, произнеся известную речь против Горбачева, выходила из зала заседаний Кремлевского дворца съездов, на нее неожиданно накинулся с руганью весьма экзальтированный незнакомец. Странного заступника Михаила Сергеевича звали Владимир Вольфович. Теперь в это трудно поверить, но из песни слов не выкинешь: в начале своей политической карьеры будущий националист подвизался на ниве горбачевизма.

По рассказам одного бывшего работника ЦК КПСС, в 1989 году группа экспертов, главным образом из КГБ, проанализировав события в Восточной Европе, пришла к выводу, что из советского общества необходимо выпустить накопившийся пар, создав для этого видимость многопартийной системы. План поддержал председатель КГБ СССР Владимир Крючков, а в начале 1990 года политбюро ЦК КПСС даже приняло на этот счет специальное решение.

Сконструированный таким образом "Центристский блок партий и движений" был еще уродливей позднейшего "левоцентристского блока Ивана Рыбкина". В первых "центристах" наряду с Жириновским числились главным образом комические персонажи — лидеры карликовых объединений с причудливыми названиями: Информационно-народная партия, Партия мира, Партия человека, движение "синих" и т. п. Во главе всего дела стоял некий Владимир Воронин, впоследствии занявшийся защитой обманутых вкладчиков "Тибета".

Собирались "центристы" когда на улице Горького, в Мосгорсправке (ее директор тов.Юзвишин создал у себя на службе Информационно-народную партию), а когда и в ЦК КПСС, где работал лидер движения "синих" Юрий Бокань, но самые задушевные беседы велись на цековской даче в Петрово-Дальнем. Их кураторы брали на себя хлопоты, связанные с пропагандой деятельности новых партий. Например, тогдашний главный редактор "Огонька" Виталий Коротич вспоминает, что на него "давил" ответработник ЦК Владимир Севрук, требуя положительной статьи о партии Жириновского.

Конечно, Жириновский вошел в историю в первую очередь благодаря своим личным качествам (природному артистизму, гибкости, агрессивности, колоссальной работоспособности и т.д.), а не поддержке Кремля и Лубянки. Ведь все другие "центристы" так и остались политическими маргиналами. Более того, лидер ЛДПР тяготился отводившейся ему сугубо инструментальной ролью и, опираясь на поддержку Крючкова, требовал от Горбачева реального дележа власти. "Они могли тогда уделить нам больше внимания и создать хотя бы имитацию двухпартийной системы, — заявил Жириновской обозревателю "ОГ". — А они — ноль: только мы, только коммунисты. Вот и доигрались".

Позже, по данным "ОГ", некоторые будущие гэкачеписты стали обдумывать план использования Жириновского для давления на Горбачева или даже его устранения. Затея, как известно, не удалась. Лидер ЛДПР одобрил выступление ГКЧП, потом устраивал митинги в поддержку узников "Матросской тишины", но продолжал ли он сотрудничество с рухнувшим в августе режимом, или работал уже на новых хозяев — неведомо. Интересно, однако, что Крючков, находясь в заточении, прислал бывшему союзному депутату Александру Крайко письмо, в котором рекомендовал ему не водиться с лидером ЛДПР. Видимо, бывший шеф КГБ считал, что его прежний протеже способен в любой момент перейти на другую сторону, если уже не перешел.

По труду и почет

Российским властям Жириновский достался по наследству от СССР вместе с Кремлем, Лубянкой и чиновниками, отвечавшими за связи с партиями и движениями. Правда, пока шла передача наследства, у Владимира Вольфовича были трудные деньки. Говорят, директор гостиницы "Москва" выкручивал лампочки в номере, чтобы выселить оттуда штаб-квартиру экс-кандидата в президенты.

Но уже в сентябре 1991 года ближайшие советники Ельцина посовещались и решили: главному либерал-демократу быть. И вскоре штаб ЛДПР благополучно разместился в Рыбниковом переулке неподалеку от Старой площади. Надо заметить, в ту пору даже самые отличившиеся демократические партии и движения не имели приличных офисов и постоянно жаловались на невнимание властей. Судя по всему, демократов необязательно было поощрять, они могли послужить курсу реформ и за так, а Жириновскому еще предстояла изнурительная борьба за то, чтобы стать видным деятелем оппозиции.

Сделать это было куда сложней, чем обзавестись офисом. Когда шли массовые митинги оппозиции, элдэпээровский грузовичок сиротливо стоял на обочине, привлекая к себе немногих любителей эксцентрики. Коммуно-патриоты чурались Жириновского: для "красных" он был либерал-демократ, для "коричневых" — человек с подозрительным отчеством. Попробовал как-то Владимир Вольфович в июне 1992 года для сплочения оппозиционного бомонда дать товарищеский обед. В ресторане "Крутояр" накрыли столы на тридцать персон, а явилось лишь человек пять, "звезд" не первой величины, остальные гордо манкировали угощеньем.

И все-таки Жириновский в конце концов добился своего. За последние годы благосостояние партии и ее вождя выросло до неузнаваемости. Теперь даже рядовые члены думской фракции ЛДПР изумляют своих коллег тем, что в загранпоездках снимают номера "люкс", нанимают телохранителей, арендуют дорогие авто... Недавно произошел даже международный инцидент: во время визита нашей парламентской делегации в Вашингтон один жириновец из думского комитета по обороне зашел в магазин купить швейцарские часы и извлек из кармана 20 тысяч долларов. Американцы, у которых не принято расплачиваться наличностью, а в авоськах носят деньги только торговцы наркотиками, с перепугу вызвали полицию. Позже депутат объяснил коллегам, что деньги — "честные премиальные" за лоббизм, осуществляемый по поручению лидера фракции.

Все эти прелести бытия нельзя не признать справедливой наградой за ту неоценимую пользу, которую принес Жириновский делу реформ. Он долго и исправно служил жупелом, "фигурой устрашения" как для внутренних врагов, так и для внешних друзей российской демократии. Достаточно вспомнить прямое обращение лидера ЛДПР к европейским парламентариям: "Не хотите моего прихода к власти — принимайте Россию в Совет Европы". А совсем недавнее его выступление на антинатовском митинге, когда Владимир Вольфович пригрозил Западу превентивным ядерным ударом? Какое чудное подспорье российскому МИДу в дипломатическом торге!

Но это не единственная и, может быть, не главная историческая роль нашего героя. Жириновский умело аккумулировал и затем канализовал в песок значительный поток "протестной" энергии населения, ущемленного реформами. Что стало бы, достанься миллионы голосов недовольного электората какому-нибудь опасному смутьяну, а не безобидному мастеру шумовых эффектов? Услуги, которые лидер крупнейшей парламентской партии регулярно оказывает властям (поддержка ельцинской конституции, голосование за доверие правительству, одобрение бюджета и чеченской войны, добрые слова об антинатовском выступлении Чубайса и т.д.), весомее ущерба, наносимого власти его обличительными речами: брань на воротах не виснет.

Той же публике, которой все эти годы приходилось бороться против Жириновского, тоже грех жаловаться. Для них он — щедрый работодатель, благодаря ему написаны кубометры статей, профессиональные антифашисты наполучали под него грантов от заграничных спонсоров. А когда эпатажный "либерал-демократ" сойдет со сцены, будет интересная работа у историков. Квартирный компромат — это, наверняка, не все, что завалялось в архивах новой России на господина, продолжающего историческое дело генерала Зубатова.

Лев СИГАЛ, *"Общая газета"*.

Духоўны скарб

109. Ці была ў Беларусі грамадзянская вайна?

Грамадзянскай вайны ў той "класічнай" форме, у якой яна адбывалася ў Расеі ў 1918—1920 гадах, у Беларусі не было. Гэта і зразумела. Бо савецкая ўлада ў нашым краі не ўсталявалася ў выніку нутраных працэсаў, а была навязаная звонку, расейскімі бальшавікамі. Мясцовае насельніцтва імкнулася трымацца ўбаку і ад "белых", і ад "чырвоных" расейцаў. Пра гэта сведчыла велізарная колькасць дэзерціраў з абедзвюх арміяў. Заклікі чырвоных да сусветнай рэвалюцыі не натхнялі беларусаў, гэтак жа як не натхняла іх і мэта белага руху — "единая и неделимая матушка Россия".

Сапраўдная гісторыя гэтае вайны схаваная ў савецкай гістарыяграфіі за крымінальнымі штампамі — "палітычны бандытызм" і "кулацка-шляхоцкая контррэвалюцыя". На самой жа справе гэта быў шырокі рух супраціву, перадусім беларускага сялянства; супраціву чужой "савецка-маскавецкай" уладзе, яе жорсткай палітыцы прымусу і рабаўніцтва, эканамічнага авантурызму і нацыянальнага нігілізму. Найбольшы ўздым руху быў з восені 1920 года і на працягу ўсяго 1921 года.

Сяляне паўсталі, каб бараніць свой дом, гаспадарку і сваю вялікую бацькаўшчыну — Беларусь ад гвалту, здзеку і беззаконня бальшавіцкіх камісараў. Вайна гэтая мела ў Беларусі каласальны размах, як антонаўшчына ў Расеі, махноўшчына ва Украіне, басмацтва ў Сярэдняй Азіі. Вось гэты аспект доўгія гады замоўчваўся ці фальсіфікаваўся савецкімі гісторыкамі да такой ступені, што ў "бандыты" залічвалася большая частка вясковага насельніцтва, а ваенныя падзеі таго перыяду зводзіліся да барацьбы з белагвардзейцамі і інтэрвентамі.

Для азначэння сутнасці тагачасных падзеяў у Беларусі, на наш погляд, найлепей карыстацца тэрмінамі *Рэзістэнцыя,* або *Супраціў,* якія дакладна адлюстроўваюць характар гэтай з'явы — супраціўленне ўладзе чужынцаў.

Ніна СТУЖЫНСКАЯ,
кандыдат гістарычных навук.

110. Хто такая Палута Бадунова?

Сярод дзеячоў нацыянальна-вызвольнага руху XX стагоддзя імя Палуты Бадуновай — адно з сама легендарных. Самаахвярнасцю, мужнасцю, самаадданасцю справе адраджэння Бацькаўшчыны яна заслужыла вялікі аўтарытэт у тых, хто хацеў бачыць Беларусь вольнай і незалежнай.

Палута Бадунова нарадзілася 7 верасня 1885 года ў мястэчку Навабеліца (цяпер адзін з раёнаў Гомеля). З сям'і арандатара. Скончыла Вышэйшыя гістарычна-літаратурныя курсы ў Петраградзе. Яе вабіла паэзія, але вірлівае жыццё распарадзілася інакай. Пасля Лютаўскай рэвалюцыі яна была абраная дэпутатам Петраградскага савета, а ў чэрвені 1917 года — сакратаром ЦК Беларускай Сацыялістычнай Грамады.

У снежні 1917 года П.Бадунова брала ўдзел у працы Усебеларускага кангрэса, разагнанага бальшавікамі. У лютым 1918 года ўвайшла ў склад урада Беларускай Народнай Рэспублікі ў якасці сакратара апекі (паводле сучаснай тэрміналогіі — міністра сацыяльнага забеспячэння). Удзельнічала ў адкрыцці дзіцячых прытулкаў і школ, была старшынёю дабрачыннага таварыства "Цётка" (названага ў гонар нашай славутай паэткі), якое мела на мэце дапамогу бедным.

У часе польскай акупацыі П.Бадунова абіраецца таварышам (г.зн. намеснікам старшыні) кабінета міністраў БНР. За актыўную антыпольскую дзейнасць у 1920 годзе арыштаваная польскімі акупацыйнымі ўладамі, утрымлівалася ў адзіночцы Менскай турмы. Выпусцілі Палуту з прычыны эпідэміі тыфу — пад нагляд. "Па выхадзе з турмы, пасля страшных умоваў холаду, ад якога я замярзала смяртэльна, і пагрозы тыфусу, ад якога памерла палова арыштаваных, я ўцякла з-пад нагляду польскай жандармерыі ў Смаленск, а адтуль у Маскву", — успамінала пазней П.Бадунова.

У Маскве П.Бадунова прадстаўляла Партыю беларускіх эсэраў, якую яна разам з Тамашом Грыбам стварыла пасля расколу Грамады. Але бальшавіцкі ўрад не пажадаў супрацоўнічаць з эсэрамі. З сакавіка 1921 года ў Менску П.Бадунову з сябрамі па партыі арыштавала ВЧК. Палуту перавезлі ў Маскву і пасадзілі ў сумна вядомую Бутырскую турму, адкуль праз паўгода амаль непрытомную яе прывезла ў Менск сястра Марыя.

У 1923 годзе П.Бадунова нелегальна выехала ў Прагу, пачала актыўную дзейнасць разам з Т.Грыбам. Чэкісты, якія пільна сачылі за ёй, называлі яе "стаўпом эсэраўскага беларускага руху". У 1924 годзе Палута цяжка захварэла і на пачатку 1926 года, паверыўшы абяцанням савецкіх уладаў аб адраджэнні Беларусі, вярнулася на Бацькаўшчыну.

У пачатку 1930 года, калі ГПУ пачало арышты "нацдэмаў", Палута Бадунова па парадзе сяброў ад'ехала да брата ў Навабеліцу. Працавала там настаўніцай, а таксама на курсах беларусазнаўства ў Гомелі. За хворай жанчынай быў наладжаны таемны нагляд, а ў верасні 1937 года яе арыштавалі і засудзілі да 10 гадоў папраўча-працоўных лагераў. Тым часам НКВД пачало маштабную аперацыю — вынішчэнне "антысавецкага падполля". На ролю кіраўніка эсэраўскай групы "прызначылі" П.Бадунову. 25 траўня 1938 года яе судзілі другім разам і прыгаварылі да расстрэлу.

Але пакуты мужнай жанчыны на гэтым не скончыліся. Пяць месяцаў знаходзілася яна ў гэтак званым "особом корпусе", куды следчыя накіроўвалі прысуджаных да смерці, якія, на іх думку, не далі дастаткова праўдзівых паказанняў. Каталі тут бязлітасна, бо юрыдычна гэтых людзей ужо не існавала. Палута Бадунова была расстраляна 29 кастрычніка 1938 года ў Менску, магчыма ў Курапатах. У пэўным сэнсе яе жыццёвы шлях увасабляе ўзнёсласць і трагізм нацыянальна-вызвольнага руху, цяжкі шлях нашай краіны да незалежнасці.

Таццяна ПРОЦЬКА,
кандыдат філасофскіх навук.

Скажы, Марыя

Мэрсі Уолкер, тая самая Ідэн Кэпвел

Мне вельмі падабаецца серыял "Санта-Барбара" і асабліва прыгажуня Ідэн Кэпвел. Вельмі хацела б даведацца пра сапраўднае жыццё гэтай актрысы. У друку з'яўляліся артыкулы аб Джыне, Мэйсане, Крузе, а пра Ідэн мне, на жаль, чытаць нічога не даводзілася.

Галіна Андрэеўна,

Мінск.

Пра Ідэн Кэпвел таксама пісалі і часопісы, і газеты, але вам, напэўна, такія паведамленні не трапляліся.

Сапраўднае прозвішча Ідэн — Мэрсі Уолкер. Яна нарадзілася ў сям'і ваеннага інжынера. Пасля таго як скончыла вышэйшую школу, працавала ў адміністрацыі аднаго з тэатраў.

Аднойчы ў тэатр патэлефанавалі з тэлекампаніі і папрасілі прапанаваць ім кагосьці з маладых жанчын тэатральнай трупы на ролю ў новым тэлесерыяле. Мэрсі вырашыла паспрабаваць свае сілы і рызыкнула. Нечакана для сябе яна перамагла ў конкурсе сярод дзвюх тысяч прэтэндэнтак і з'явілася ў карціне "Жыццё на Місісіпі". Пасля такога поспеху было яшчэ больш чым 40 серыялаў, у якіх Мэрсі выконвала далёка не апошнюю ролю.

Амерыканцы доўга абмяркоўвалі яе раман з акцёрам Джонсанам Шанбангам, а пасля гісторыю кахання актрысы з рэжысёрам Цімберам Лейне. У 1992 годзе, калі ішлі здымкі серыяла "Дзіця поўначы", Мэрсі аднойчы атрымала нечаканы падарунак: бутэльку шампанскага і ананімную запіску з прызнаннем у каханні. Калі актрыса паспрабавала вылічыць патаемнага паклонніка, то спыніла свой позірк на асістэнце рэжысёра Цімберы Лейне. Яе нікольки не ўсхвалявала, што ён маладзейшы за яе ажно на сем гадоў. Калі іх адносіны зайшлі, як кажуць, далёка, высветлілася, што запіску пісаў не Цімбер. Але гэта ўжо не мела ніякага значэння і не перашкодзіла Мэрсі разам са сваім сынам ад першага шлюбу пасяліцца з Цімберам Лейне на ранча ў Каларада.

Згуртаванне беларускай шляхты — аб'яднанне, якое дапаможа адшукаць вашу радаслоўную

Гады тры-чатыры таму ў друку з'яўляліся артыкулы пра Згуртаванне беларускай шляхты. Цікава было б даведацца: ці існуе гэтая арганізацыя зараз? Калі існуе, то паведамі, Марыя, калі ласка, яе адрас і тэлефон.

Андрэй Аляхновіч,

г.Крупкі, Мінская вобл.

Сапраўды, у 1992 годзе ў Мінску было створана Згуртаванне беларускай шляхты. На яго першым устаноўчым сходзе прысутнічала каля 200 чалавек. І ў тым жа годзе выйшаў і інфармацыйны бюлетэнь згуртавання — "Годнасць".

Гэтая арганізацыя існуе і сёння. З-за грашовых праблем, праўда, яна спыніла выпуск бюлетэня, і таму не да ўсіх даходзіць інфармацыя аб яе дзейнасці.

Згуртаванне беларускай шляхты ставіць сабе за мэту адраджэнне беларускай нацыянальнай духоўнасці, вывучэнне і развіццё гісторыі нашай Бацькаўшчыны. Сёння згуртаванне з'яўляецца, бадай што, адзінай арганізацыяй у рэспубліцы, якая дапамагае беларусам шукаць карані свайго роду. Калі вы хочаце атрымаць дадатковую інфармацыю альбо стаць членам Згуртавання, тэлефануйце ў Мінску яго сакратару: 254-58-00.

Калі табе суворавец імя?

Мой унук марыць аб кар'еры ваеннага і вырашыў паступіць у сувораўскае вучылішча. Ён вучыцца ў 6-м класе. Паведаміце, калі ласка, у якім узросце прымаюць у гэтае вучылішча.

С.А.Хацько,

Пінскі раён.

Прыём у Мінскае сувораўскае вучылішча адбудзецца ў жніўні. Абітурыентамі гэтай навучальнай установы могуць стаць школьнікі, якія скончылі 5-я і 6-я класы і з'яўляюцца грамадзянамі Беларусі.

Як паведамілі мне ў вучылішчы, стаць сувораўцамі жадаюць сёння многія падлеткі, але, на жаль, прыём дакументаў абмежаваны. Па ўсіх пытаннях вам трэба звяртацца ў мясцовы ваенкамат, тым больш што адбор прэтэндэнтаў вядуць спецыяльныя абласныя камісіі. Некаторыя школьнікі маюць права паступлення ў вучылішча без конкурсу. Да іх адносяцца дзеці ваеннаслужачых, супрацоўнікаў МУС і КДБ, загінуўшых, памёршых і тых, якія зніклі без вестак альбо сталі інвалідамі пры выкананні службовых абавязкаў. А перавагу пры паступленні маюць сіроты, якія засталіся без аднаго альбо двух бацькоў і дзеці з мнагадзетных і малазабяспечаных сямей.

Жыллёвыя ўмовы, якія патрабуюць паляпшэння

Мы з мужам з'яўляемся якраз тою маладою сям'ёй, якая, згодна з прэзідэнцкім указам, мае права атрымаць крэдыт на будаўніцтва кватэры. Аднак у выканкаме нам паведамілі, што крэдыты атрымліваюць у першую чаргу тыя, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Цікава было б даведацца, што гэта за ўмовы.

Ларыса,

г.Добруш.

У Мінгарвыканкаме мне паведамілі, што згодна з Правіламі ўліку грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў і прадастаўленні жылых памяшканняў у Рэспубліцы Беларусь, якія былі зацверджаны пастановай Савета міністраў у красавіку 1984 года і дапаўняліся ў 1990 годзе, маючымі патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў прызнаюцца некалькі катэгорый грамадзян. Перш-наперш тыя, хто забяспечаны жылой плошчай на аднаго члена сям'і ніжэй вызначанага ўзроўню (праўда, трэба ведаць, што ў кожным раёне гэты ўзровень мае свой паказчык). Палепшыць свае жыллёвыя ўмовы ў першую чаргу маюць права таксама і тыя беларусы, якія пражываюць у жылым доме з дрэннымі санітарнымі і тэхнічнымі ўмовамі ці пражываюць у кватэрах, заселеных некалькімі наймальнікамі, альбо ў адным пакоі з цяжкахворымі членамі сваёй сям'і. Таксама маючымі патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў лічацца жыльцы, якія не з'яўляюцца сваякамі, аднак суседнічаюць у сумежных неізаляваных пакоях ці нават у адным.

Калі сям'я, дзе ёсць асобы рознага полу, старэйшыя за дзевяць гадоў (акрамя мужа і жонкі), жыве ў аднапакаёвай кватэры ці ў адным пакоі, якія з'яўляюцца прадметам дагавора найму жылога памяшкання, яна таксама лічыцца маючай патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Яшчэ дзве даволі распаўсюджаныя катэгорыі такіх грамадзян: тыя, хто доўгі час жыве па дагавору паднайму жылога памяшкання ў дамах дзяржаўнага і грамадскага жыллёвага фонду альбо па дагавору найму жылога памяшкання ў дамах ЖБК ці прыватных, а таксама ў якасці часовых жыльцоў.

Законнае права на паляпшэнне сваіх жыллёвых умоў маюць і тыя грамадзяне, якія доўгі час жывуць у інтэрнатах, і іх пасяленне, вядома ж, не звязана з вучобай.

Раздзел вядзе Марыя НАРЭЙКА.

Саммит

Украина

В середине мая Кучма встретится в Вашингтоне с президентом США

Президент Леонид Кучма в мае 1997 года посетит США, где примет участие в заседании украинско-американской комиссии по торгово-экономическому сотрудничеству (комиссия "Кучма-Гор"), а также встретится с президентом США Биллом Клинтоном. Об этом сообщил сам Л.Кучма в интервью телепрограмме "Послесловие". По его словам, "практически согласована" дата визита - 16 мая.

Отвечая на вопрос о перспективах украинско-российских отношений, Л.Кучма отметил важность того, что "Борис Николаевич Ельцин стал в строй". "Это придает мне уверенности в том, что дело сдвинется с мертвой точки", — заявил он.

Президент убежден, что "состояние наших отношений диктует необходимость восстановления диалога и нахождения решения" существующих проблем.

Между тем, по словам секретаря Совета безопасности и обороны Украины (СНБО) Владимира Горбулина, некоторые действия российской Госдумы, ряд заявлений представителей правительства РФ подталкивают Украину не только к большей решимости на пути интеграции в Европу, но и к "поиску систем обеспечения своей безопасности". Так он прокомментировал в понедельник ИНТЕРФАКСУ сделанное накануне в телеинтервью заявление президента Л.Кучмы о том, что "агрессивная" политика России подталкивает Украину к НАТО.

В то же время В.Горбулин подчеркнул, что "не ставил бы знак равенства между тем, что делают коммунисты и позицией руководства России". По мнению секретаря СНБО, украинско-российский диалог "имеет некоторые перспективы" и решение существующих в двусторонних отношениях проблем будет найдено.

Пионерский наставник

Качественный состав аудитории того или иного эстрадного исполнителя — проблема извечная. Одни иронизируют над "ветеранским" составом слушателей на концертах Иосифа Кобзона или Людмилы Зыкиной, другие ехидно отмечают слишком уж "детский" возраст поклонников молодых певцов. Андрей Губин, который вне всякого сомнения относится как раз к последней категории, высказался не так давно на эту тему примерно в таком ключе: "То, что мои фанаты — маленькие дети, не страшно. Во-первых, мнение детей — один из главных критериев оценки творчества музыканта: они очень тонко чувствуют, что хорошо, а что плохо. А во-вторых, я верю, что через доброту можно перевернуть мир, а с кем еще, как не с детьми, это можно сделать?"

ЭКСТРА-ПРЕСС.

Спорт

Грядет футбол!

О предстоящем сезоне рассказывает главный судья чемпионата и розыгрыша Кубка республики **Юрий САВИЦКИЙ.**

— Юрий Станиславович, как же делается календарь игр на сезон?

— Чего скрывать, забот хватает. Черновые наброски, обсуждение проекта, встречи с представителями команд... Хлопот полон рот. Да и сроки не надлежит нарушать. К примеру, чемпионат страны начнется 11 апреля, а календарь команды получили в середине марта. Есть время скорректировать подготовку. До этого встречались с тренерами, потом состоялось заседание тренерского совета. С учетом предложений заинтересованных сторон был начертан и утвержден окончательный вариант. Затем его рассмотрело бюро федерации. Утвердило. И только с этого момента календарь попал на множительный аппарат.

— Конечно, немаловажно предусмотреть "окна", так сказать, на всякий случай.

— Обязательно. Прежде всего для официальных игр национальной и молодежной сборных, участвующих в отборочных циклах чемпионатов мира и Европы. Во-вторых, для клубных команд. В розыгрыше Кубка чемпионов в квалификационном туре выступит наш чемпион МПКЦ из Мозыря. Кстати, это первый в истории прорыв Беларуси в столь престижные соревнования. Минское "Динамо" будет участвовать в Кубке УЕФА. Бобруйская "Белшина" получила место в Кубке Интертото. Еще одна вакансия для победителя в Кубке обладателей кубков европейских стран. Кроме того, предусмотрены резервные дни в угоду непредвиденным обстоятельствам.

— Действительно, проблем много. А как с полями для игры?

— К великому сожалению, нет в республике полей с подогревом. Приходится держать ориентир на южные города. Но вы же знаете, как непредсказуема природа. Выехали из дома при плюсовой, солнечной погоде, а на месте игры дождь, а то и снег.

— Но календарь незыблем. Когда-то на афишах крупным шрифтом печаталось: "Матч состоится при любой погоде".

— Нам бы не любая, нам бы благоприятная. Для игроков и зрителей. Футбол существует для зрителей, они его опора.

— Юрий Станиславович, представьте читателям ваше творение.

— Пожалуйста.

Футбол-97. Чемпионат Беларуси. 1-я лига. 1-й круг

Участники (согласно местам, занятым в 1996 году): МПКЦ (Мозырь), "Динамо" (Минск), "Белшина" (Бобруйск), "Динамо-93" (Минск), "Локомотив-96" (Витебск), "Атака" (Минск), "Нафтан-Девон" (Новополоцк), ФК "Молодечно", "Днепр" (Могилев), "Динамо" (Брест), "Шахтер" (Солигорск), "Торпедо" (Минск), "Неман" (Гродно), "Торпедо-Кадино" (Могилев), дебютанты-победители из второй лиги — "Трансмаш" (Могилев), "Коммунальник" (Слоним).

Апрель. **11.** "Днепр" — "Нафтан-Девон". **12.** "Молодечно" — "Коммунальник", "Динамо" Бр — "Атака", "Шахтер" — "Локомотив-96", "Торпедо" Мн — "Динамо-93", "Неман" — "Белшина", "Торпедо-Кадино" — "Динамо" Мн. **13.** "Трансмаш" — МПКЦ. **16.** "Атака" — "Коммунальник", "Нафтан-Девон" — "Динамо-93", "Днепр" — "Белшина", "Динамо" Бр — "Динамо" Мн, "Неман" — "Торпедо-Кадино". **17.** "Шахтер" — МПКЦ, "Торпедо" Мн — "Трансмаш". **20.** "Коммунальник" — "Торпедо-Кадино", "Белшина" — "Динамо" Бр, "Динамо-93" — "Днепр", "Локомотив-96" — "Молодечно". **21.** "Белшина" — "Торпедо", "Динамо" Мн — "Неман", МПКЦ — "Шахтер", "Атака" — "Динамо-93". **24.** "Днепр" — "Локомотив-96", "Динамо-93" — "Нафтан-Девон" — "Коммунальник", "Молодечно" — "Атака", "Шахтер" — "Белшина", "Торпедо" Мн — "Динамо" Мн, "Неман" — МПКЦ, "Торпедо-Кадино" — "Трансмаш". **29—30.** Отборочные матчи чемпионатов Европы и мира молодежных и национальных сборных.

(Продолжение следует.)

Раздел ведет Александр МАЙСКИЙ.

Без грифа "Секретно"

Ясновидящие на службе Пентагона

Ведьмы-разведчицы из ЦРУ и "красные экстрасенсы", "парапсихологическая пехота" и обучение снайперов-телепатов по программе "Джидай" — казалось бы, эти излюбленные газетные мифы эпохи "холодной войны" остались в прошлом. Однако недавно солидная "Вашингтон пост" внезапно порадовала читателей возвращением к тематике "психологических войн". Ссылаясь на сверхсекретные документы Пентагона, газета утверждает: специальные группы экстрасенсов и ясновидцев действительно состояли в 1979—1989 годах на службе американского военного ведомства.

В затяжной войне с "мировым терроризмом" Вашингтон опирается не только на профессионалов "Дельты", считают авторы статьи. Странные люди, облаченные в одеяния ярко-желтого, оранжевого и коричневого цветов, в течение многих лет не просто "путались под ногами" кадровых разведчиков на базе Форт-Мид в штате Мэриленд. Магистры "тайного зрения", эти повелители биополей и пионеры "экстрасенсорной разведки" помогали Пентагону и ЦРУ выявлять местонахождение беглецов-преступников и заложников, удерживаемых террористами.

В рамках секретного проекта военного ведомства под кодовым названием "Открытое пламя" они пытались выяснить условия содержания американских заложников в 1979 году в Иране, в 1980 году — в Ливане. Согласно засекреченному документу номер 8125 из архива проекта "Открытое пламя", на который ссылается "Вашингтон пост", трое экстрасенсов указали город в Тиалии, где содержался бригадный генерал Джеймс Доузер, захваченный в декабре 1981 года террористами из "Красных бригад". "Ясновидящие дали верное название города Падуи за восемь дней до того, как Доузер был выпущен на свободу", — отмечается в документе. Наибольших успехов достиг тогда ветеран-ясновидящий бывший офицер разведки Джо Макмонигл, ухитрившийся "разглядеть" интерьер комнаты, в которой содержался генерал Доузер, прикованный наручниками к батарее отопления.

По специальному поручению Объединенного комитета начальников штабов от 23 ноября 1979 года в ходе более двухсот сеансов ясновидения "ловцы душ" смогли разглядеть... детали униформы иранских солдат, охранявших захваченных в Тегеране американских заложников. В 1980 году — на этот раз под покровительством военной разведки — было проведено 113 сеансов с тем, чтобы определить местонахождение американских граждан, удерживаемых экстремистами в Ливане. К сожалению, в обоих случаях экстрасенсы так и не смогли предоставить военным точного адреса, по которому можно было бы направить группу командос...

Самым большим успехом этого проекта, на который было потрачено около 20 миллионов долларов, стало сотрудничество ясновидцев с таможенной службой США, разыскивавшей своего сотрудника Чарльза Джордана в 1988 году. Экстрасенсы сообщили, что беглец скрывается в штате Вайоминг неподалеку от индейского кладбища — там его и взяли спустя два месяца.

Однако эта победа ясновидцев не впечатлила авторов доклада ЦРУ от декабря 1995 года, в котором делается вывод о бесперспективности сотрудничества с телепатами, колдунами и парапсихологами в интересах безопасности США. Что касается Пентагона, его официальные представители ранее неоднократно опровергали "расследования" журналистов о деятельности "военных" экстрасенсов. "Да, я прочитал статью в газете, но у нас нет официального комментария на этот счет", — подчеркнул в телефонном разговоре с корреспондентом ИТАР-ТАСС представитель военного ведомства.

А.МИРОНОВ.

"Новости разведки и контрразведки".

Маскоўскае золата на беларускім храме

Купалы Свята-Сімяонаўскага кафедральнага сабора Брэста цяпер у рыштаваннях. Архітэктары, якія ў горад над Бугам прыехалі з Масквы, пачалі рэстаўрацыю і пазалочванне пяці купалоў гэтага храма.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА, прыезд маскоўскіх спецыялістаў стаў магчымым дзякуючы дапамозе і добрым адносінам да Брэста мэра Масквы Юрыя Лужкова, які пасля сустрэчы з настаяцелем сабора протаіерэем айцом Іаанам Грудніцкім выдзеліў паўтоны ліставой нержавейкі, пакрытай чырвоным якуцкім золатам. Гэтыя матэрыялы засталіся пасля завяршэння работ на купалах храма Хрыста Збавіцеля ў Маскве.

Пасля заканчэння ўсіх рэстаўрацыйных работ Свята-Сімяонаўскі кафедральны сабор Брэста будзе адзіным у Беларусі храмам з пазалочанымі купаламі.

Іван КУКСА.

Беларускія сувязісты зрабілі крок у будучыню

20 сакавіка старшыня Гомельскага аблвыканкама Мікалай Вайцянкоў і яго чарнігаўскі калега Пётр Шапавал змаглі не толькі пагутарыць, але і пагладзець адзін на аднаго. У Беларусі пачала дзейнічаць першая трансеўрапейская лінія валаконна-аптычнай сувязі. Заканчэнне будаўніцтва яе паўднёвага ўчастка, якое пачалося два гады таму, ажыццёўлена за кошт крэдытаў Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця.

Як паведаміў карэспандэнту БелТА міністр сувязі Беларусі Уладзімір Ганчарэнка, у рэспубліцы завяршаецца глабальная рэканструкцыя міжгародняй і міжнароднай сувязі. Праз яе пройдзе некалькі ліній, якія ў будучым забяспечаць Беларусь надзейнай якасцю сувязі з краінамі Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, Сярэднім Усходам і Паўночнай Афрыкай, а таксама са ЗША і Канадай.

У канцы месяца на тэрыторыі Беларусі завершыцца будаўніцтва новых сегментаў і адбудзецца стыкоўка з Польшчай і Латвіяй.

Віктар КОТАЎ,
БелТА.

У МДУ можна паступіць датэрмінова

Фізічны факультэт Маскоўскага дзяржаўнага універсітэта імя М.В.Ламаносава і Віцебскі дзяржаўны універсітэт аб'явілі чарговы набор студэнтаў на першы курс. Як стала вядома карэспандэнту БелТА, абітурыенты, якія паспяхова вытрымалі экзамены ў Віцебску, ужо ў маі змогуць лічыць сябе студэнтамі прэстыжнай расійскай ВНУ. Навучанне будзе весціся пераважна ў Віцебску і на бясплатнай аснове. Сёлетні набор у групу сумеснай падрыхтоўкі фізікаў і матэматыкаў, якія пасля заканчэння вучобы атрымаюць дыпломы МДУ, — трэці па ліку.

Вольга СІДАРОВІЧ,
БелТА.

ТЕЛЕПРОГРАММА

Вторник, 25 марта

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль.
7.45, 17.50 "Музыкальная обойма". Белорусский хит-парад.
7.50 Экономикст.
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.35 Новости.
8.10 Бездельник.
8.40 "Это мы не проходили..." Экономическая программа.
8.55 "Рысь возвращается". Худ. фильм с субтитрами.
10.05 "Все дело в шляпе".
10.35 Мультфильм.
10.50 Туробъектив.
11.10 "Золотые годы". Телесериал (США).
12.05 Четвертое измерение. Переплет.
12.30 Акколада.
15.10 Мультфильмы.
15.45 Все про все.
16.10 Белорусский меридиан. По дорогам Отечественной войны 1812 года.
16.30 Острый угол. Правовой тележурнал.
17.00 Музыкальный антракт.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.40 Экономикст.
18.20 "Золотые годы".Телесериал (США).
19.15 Тема дня.
19.35 "Познай себя". Психолого-консультативная программа. "Умеем ли мы любить?" Прямая линия.
20.05 Музыка без границ. Музыкально-информационная программа.
20.30 Музыкальный антракт.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 "С петлей на шее". Шестисерийный худ.фильм (Франция). 4-я серия.
22.50 Третий тайм.
23.20 "Я приглашаю Вас..." Творческий вечер народной артистки Беларуси Зинаиды Бондаренко. Часть 2-я.

ОРТ

11.00, 14.00, 17.00, 22.25 Новости.
11.15 Библиотека приключений. "Бронзовая птица". 1-я серия.
12.25 "Как грибы с горохом воевали". Мультфильм.
12.45 Америка с М.Таратутой.
13.15 Авторская программа Г.Скороходова "В поисках утраченного". Джуди Гарланд.
13.55, 20.40, 23.40 Программа передач.
14.20 "Тайны старого Лондона". Мультсериал.
14.45 Кварьете "Веселая квампания".
14.55 Мультитроллия.
15.15 Волшебный мир, или Синема.
15.40 "Нико и его друзья". Молодежный сериал.
16.10 ...До шестнадцати и старше.
16.35 Вокруг света.
17.20 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
18.05 Погода.
18.10 Час пик.
18.35 "Угадай мелодию". Телеигра.
19.05 Тема.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Людмила Целиковская и Павел Кадочников в музыкальной комедии "Антон Иванович сердится".
22.35 Пресс-клуб.
23.30 Пресс-экспресс.

Канал "Россия"

13.25 "В поисках капитана Гранта". Худ. фильм. 4-я серия.
14.30 Двойной портрет.
15.00 Бесконечное путешествие.
15.25 Манекен.
15.30 Ваше право.
16.00, 19.00, 22.00 Вести.
16.15 Иванов, Петров, Сидоров и другие.
16.55 Там-там новости.
17.05 Лукоморье.
17.25 Посмотри на себя.
17.40 "Клубничка". Телесериал.
18.10 Момент истины.
18.40 Россияне.
19.35 "Аншлаг" представляет.
20.15 "Санта-Барбара". Худ.фильм.
21.10 Погода на завтра.
21.15 Добрый вечер.
22.30 "Маска, кто ты?" Национальный театральный фестиваль "Золотая маска".
22.55 Звуковая дорожка.
23.50 Товары — почтой.
24.00 Телемагазин.

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55 Информ ТВ.
12.10 "История любви". Сериал.
13.00 Срок ответа — сегодня.
13.30 Советы садоводам.
13.45 "Прогулка по Невскому". Телефильм.
14.10 Папа, мама и я — спортивная семья.
14.45 "Прогулка мертвеца". Сериал (США).
15.35, 20.45 Телеслужба безопасности.
16.10 "Парад парадов" представляет Наталью Сенчукову.
16.50 Детское ТВ: "Полосатая музыка", студия "Вообрази".
17.30 Т.Хренников. "Доротея". Спектакль Академического театра оперы и балета им.М.Мусоргского.
18.40 Большой фестиваль.
19.15 Спорт.
19.20 "История любви". Сериал.
20.15 Храм.
21.00 "Прогулка мертвеца". Сериал (США).
22.05 Событие.
22.20 Спортивное обозрение.
22.30 Парадоксы истории. "Слуга двух режимов".

НТВ

5.00 Сегодня утром.
9.15 Утречко.
9.30 Фестиваль аргентинского кино. Худ.фильм "Зловредная пара".
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
12.00 Открытый мир.
13.20 Большое "Времечко".
15.35 Дистанция 60.
16.35 Кинотеатр юного зрителя."Голубое дерево". Худ.фильм.
17.30 Программа для детей. "Улица Сезам".
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Герой дня.
19.05 Мир кино. КлаудиоБотоссо в фильме Пупи Авати "Служащие" (Италия).
21.45 Час сериала. "Поющие в терновнике". 7-я серия (США).
22.40 Времечко.
23.00 Сегодня в полночь.
23.20 Ночное "Времечко".
24.00 Меломания: Бертран Таверньe. "Миссисипи-блюз" (Франция).

ТВ-6 Москва

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 Шесть новостей.
6.10 Диск-канал.
6.40 Мультсериал "Ветер в ивах". 2-я серия.
7.10, 23.00 Дорожный патруль.
7.20 Рецепты от "Цептер".
7.30, 13.05 90 х 60 х 90.
7.45, 10.10 Аптека.
8.10 Телеконкретно.
8.30 Шоу еды "Пальчики оближешь".
9.05 Клуб одиноких сердец.
9.40 Вы — очевидец.
10.20, 12.30 Телемагазин "Спасибо за покупку!"
11.00 Фильм — детям. "Рысь выходит на тропу".
12.15 Знак качества.
13.20 Мультсериал "Ветер в ивах". 3-я серия.
18.15 Сериал "Рабыня Изаура". 14-я серия.
19.05 Ток-шоу "Профессия": Ветеринар.
20.15 Сериал "Династия II (Семья Колби)". 4-я серия.
21.10 Те Кто.
21.40 Детективный сериал "Новые мстители". 2-я серия.
22.35 Шоу Бенни Хилла.
23.10 Диск-канал.
0.00 Знак качества.
0.20 Диск-канал.

8-й канал

18.00 Христианская программа.
18.30 Худ. фильм "Вражда".
20.00 Мульт-планета. "Микки-Маус".
20.30 Фильм режиссера Валерия Рубинчика "Отступник", 1-я часть.
22.00 Немецкие волны.
22.30 Ж.-К. Ван Дамм в боевике "Кровавый спорт".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ЗАТ "Летувас рытас". Адрас: г. Вільнюс, пр-т Гедыміна, 12а.
Фармат А-2. Тыраж: першы завод —61 000 экз. Заказ №482